

"ŠVIEČIANČIOJO" GALIA

SUSIDĖJUSIOS APLINKYBĖS SPRENDIMĄ DEL TOLIMESNIO KARO VIETNAME LIKIMO ATIDAVĖ 75 METŲ ŠIAURINIO VIETNAME PREZIDENTUI HO ČI-MINUI, VIENAM IŠ SENIAUSIŲ TARPTAUTINIO KOMUNISTŲ VEIKĖJŲ. — TOLIMESNIS KARO TĖSIMAS JI GALI PAVERSTI PEKINO VASALU, KO JIS NE LABAI PAGEIDAUTŲ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Nepaisant 'antrojo fronto' Karibų jūroje -- Dominikų Respublikoje -- JAV praeitą savaitę sustiprino savo spaudimą pirmajame fronte -- Vietname. Ten pasiūstų karių skaičius jau siekia imponantiško 41,000 vyrų skaičių. Ir visa tai kad paveiktų tik vieno vyro sprendimą. Artas karas turi tęstis toliau ar kiekvieno momentu būti nutrauktas, priklauso nuo Šiaurinio Vietnamo prezidento Ho Či-min. Lietuviškai išvertus tas žodis reiškia 'šviečiantysis'. Klystumėm, manydami, kad tas vardas jam buvo duotas vos gimus. Kol virto 'šviečiančiuoju' dabartinis Š. Vietnamo prezidentas keitė savo vardus net 12 kartų.

Tur būti nė vienas komunistų vadų nepergyveno tiek daug nuotykių, kaip 1890 m. gegužės 19 d. Kim Lien kaime gimęs Ho Či-min. Jis pažino Leniną, pergyveno Staliną, kovojo kartu su kiniečių komunistų vadu Mao.

Partizaninės veiklos jis paragavo būdamas vos 9 metų, kai jo tėvas konspiravo prieš Indokiniją. (kurioje Vietnamas yra tik dalis.) valdžiusius prancūzus, 1912 m. jis pakeitė pirmą kartą savo vardą į Ba ir stojo jūrininku į prancūzų laivą "Admiral Latouche Treville". Su juo atplaukė iš Saigono į Marseille. Prieš pat pirmąjį pasaulinį karą jis atvyko į Angliją, kur norėjo stoti į kariuomenę, bet nebuvo priimtas. Čia Ho vertėsi visokiais darbais. Kurį laiką padėjo garsiam Carlton viešbučio virėjui Escoffier. Nuo to laiko, jei tik turi laiko, valgė pats sau gamina.

Iš Anglijos Ho nusibastė į JAV, kur New Yorko Harleme pažinęs "šiaurų jankių kapitalizmą" ir pergyvenęs "negrų linčavimą".

Po karo dabartinis Ho, kuris taisyk vadinosi Nguyen Ai Quoc (Nguyen reiškia patriotą) persikėlė į Paryžių. Ten jis vertėsi fotografijų retušavimu. Socialistų laikraštyje La vie ouvrière pasirodė jo skelbimai: "Jei norite prisiminti gyvus savo tėvus, duokite retušuoti jų nuotraukas Nguyen Ai Quoc. Gražus ir mėgiamas portretas tik 45 fr. 9, Impasse Compont, Paris XVII".

1919 m. išsinešė į jūdą eilutę Ho atvyko į Versalio konferenciją, kur įteikė memorandumą, reikalaujantį laisvės Vietnamui. Memorandumas nukeliavo į krepšį, tačiau Ho atkreipė save dėmesį. Karli Markso antikas Paul Longuet, kuris redagavo socialistų dienraštį Le Populaire, pa-

kvietė Ho rašyti kolonialiniais klausimais.

Ho rašė straipsnius, noveles ir net vieną politinę satyrą "Bambuko slibinas", kuri tačiau buvo pastatyta tik vieną kartą.

1920 metais Ho dalyvavo nuo socialistų atskilusių komunistų partijos įkūrimą. 1923 m. Ho nusidangeno į Maskvą, kur pasivadino Nguyen O Phap (prancūzų nekenčias patriotas). Ten jis studijavo universitete ir buvo paskirtas nariu į valstiečių internacionalą. Iš čia, kartu su Borodinu ir maršalu Blucheriu, jis buvo pasiūstas padėti Kinijos Kuomintago partijai. Kaip Ly Thuy jis organizavo komunistų celes Indonezijos emigrantų tarpe. Čiang Kai-šekui komunistinius 'patarėjus' išvykus, Ho grįžo į Sovietų Sąjungą, iš kur greitai išvažiavo į Thailandą (Siamą), kur dėdamasis budistų vienuoliu organizavo sukilimą prieš prancūzus Indokinijoje. Kaip Sung Mao-cho jis įsteigė 1930 m. egziliinę Indokinijos komunistų partiją Hong-Konge. Prancūzai už jo galvą paskyrė 50,000 piastų premiją, Čiang Kai-šekas 25,000 dol. 1931 m. Ho buvo Hong Konge britų policijos suimtas, tačiau

spaudžiant Darbo partijos kairiam sparnui paleistas. Mao vėl grįžo į Maskvą, iš kur 1941 m. buvo pasiūstas į pietinę Kiniją. Ten jis suorganizavo "Frontą kovai už Vietnamo laisvę 'Viet-minh'. 1942 m. jį suėmė Čiang Kai-šeko slaptoji policija. Jis tačiau ir šį kartą išsisuko gyvas. Amerikiečių žvaigybai reikalaujant Čiang Kai-šekas jį paleido. 1943 metais amerikiečiams jis buvo reikalingas kaip sąjungininkas prieš japonus. 1945 m. japonams kapituliavus, Ho pakelbė nepriklausomą Vietnamą.

Nepriklausomybė buvo labai trumpa, į kraštą vėl grįžo prancūzai. Ho išvyko derėtis į Paryžių, tačiau derybos nedavė jokių vaisių. Indokinijoje įsiliepsnojo partizaninis karas, pasibaigęs prancūzų pasitraukimu ir Indokinijos padalinimu.

Suorganizavęs stiprų komunistinį režimą Šiauriniame Vietname, Ho pradėjo žvalgytis į Laosą ir ypač pietinį Vietnamą. Tačiau čia jis susidūrė su priešpriešinimu. Dabar jau atrodo, kad amerikiečiai yra nutarę žūt būt laikytis. Visas karas virto prestižo reikalu.

Amerikiečiai, žinoma, galėtų subombarduoti Ho sostinę Hanoi priversti jį pasitraukti į pogrindį. Tačiau tuo atveju Ho greitai išauktųsi Kinijos pagalbos. Šiuo metu jis to nedaro, nes bijo tapti Mao vasalu. Jis negali gauti daug pagalbos ir iš Maskvos, kad tuo neužrūstintų kinų.

Tokioje labai jautrioje padėtyje greitai jau 75 metų 'šviečiantysis' turi padaryti sprendimą, ką toliau daryti.

POLITIKIERIŲ GĄSDINIMAI NEIŠSIPILDĖ

* ALIARMŲ KĖLĖ politikieriai, gąsdinę pasauliniu karu, jei JAV bombarduos Š. Vietnamą, turėjo aprimti, pamatę, kad nei R. Kinija nei Sov. S-ga, apatgrasinimų žodžiais, nepajudino nei piršto, kad atstatyti senąją padėtinį. Kiek "apsiramino" ir Castro, JAV kariuomenė išsikėlus Dominikų Respublikoje. U. S. News & World Report rašo, kad prez. Johnsonas yra įsitikinęs, jo iniciatyvos prasmingumu ir kad tuo būdu komunistai nebesijauchia laisvi, kaip ligi šiolei, vykstant savo agresijos idėjai.

Toje situacijoje tiek JTO, tiek mažesni valstybių junginiai, pasirodė bejėgiai išspręsti susidariusias problemas.

* GEN. WESSIN, sėkmingai pasipriešinęs sukilėliams Dominikų Respublikoje, amerikiečių atstovų spaudimu, atsisakė iš savo pareigų kariuomenės vadovybėje. Jis tačiau atsisakė išvykti iš krašto, kaip to reikalavo sukilėlių paskirtas "prezidentas" plk. Camaano.

* POLITINIAI KOMENTATORIAI vis dažniau kelia klausimą, kaip ilgai bus leidžiama Kubos diktatoriui F. Castro groti komunistiniu smuiku ir kelti nerimą P. Amerikos žemyn? Spėjama, kad atsakymas glūdi įvykių, vykstančių šiuo metu Dominikų Respublikoje, eigoje.

* ARGENTINOS, Brazilijos, Kolumbijos, Guatemalos ir Panamos atstovai sudaro komisiją, siekiančią atstatyti taiką ir normalias sąlygas Dominikų Respublikoje. P. Amerikos valstybės sutiko skirti bent simbolinius karinius dalinius į taikos korpusą.

Komisijos uždavinys -- sudaryti sąlygas, kad Dominikų Respublikoje galėtų normaliai veikti vyriausybė ir kad būtų prieita prie normalių valdžios atstovų rinkimų.

* PREZ. JOHNSONAS IR FBI direktorius J.E. Hooveris neslepia savo didelio susirūpinimo komunistų infiltracija studentų tarpe. Lygiu būdu ne mažesni rū-

Philadelphia's neolituana! gegužės 1 d. atšventė korporacijos 42 metų sukaktį. Šventė praėjo dideliu pasisekimu. Dalyvavo daug svečių iš Chicago, Detroito, Clevelando, Bostono ir New Yorko. Nuotraukoje ALT S-gos Philadelphia's skyriaus vicepirm. J. Česonis sveikina korporantus. Nuotraukoje prie prezidento stalo iš kairės: V. Didelytė, V. Gruzdis, kalba J. Česonis, pirm. G. Mironas, R. Buinytė ir J. Matonis.

A. Gruzdienės nuotrauka

APIE JAUNIMO ŽYGI Į WASHINGTONĄ

Lietuvių Studentų ir Organizacijų už Laisvę organizatoriai dėjo visas pastangas suburti demonstrantus centre -- New York-New Jersey. Sėkmingas metropolijos organizavimas jau buvo smulkiai išdėstytas spaudoje. Reikia pastebėti, kad solidarumas šiuo klausimu, t.y. pritarimas Prezidento teigiamajai politikai prieš Komunistų agresiją, ir visuomenės entuziazmas pašalino asmeniškumo ir partiškumo klūtis.

Suorganizavus centrą, ilko du sparnai: pietinis (Baltimorė - Philadelphia) ir šiaurinis (Naujoji Anglija). Susirūpinę greitu Naujosios Anglijos subūrimu, organizacinio komiteto pirm. Antanas Mažeika ir vicepirm. Algirdas Budreckis nutarė paskatinti lietuvių kolonijas prisidėti prie šio žygio.

Gegužės 3 d. Mažeika ir Budreckis buvo pakviesti kalbėti žygio reikalais per Fordhamo radiją. Pranešimas daugias Lietuvos pavergimą ir dabartinę padėtį. Po to organizatoriai išvyko aplankyti Naujosios Anglijos lietuvius. Per dvi dienas buvo atliktas uždavinys, kuris paprastu tempu truktų savaitę. Buvo aplankytas Putnamas, Marianapolis, Providence (Rhode Island), Worcesteris, Bostonas ir grįžtant Waterburis. Visose vietose įvyko organizacijų susirinkimai, pritarę žygiui į Washingtoną. Demonstracijai pritarė ir klebonai ir visuomenininkai: kun. Martinkus, kun. Petruskas, prel. Virmauskis, Garbės konsulas adv. A.O. Shallina, Felicija Grendalytė, Keleivio red. Sonda, Ed. Danilevičius, V. Izbičkas, A. Paliulis, V. Bražėnas ir eilė kitų. Trečiadienio popietį organizatoriai teko kalbėti per Worcester galingą radiją WTAG žygio ir Lietuvos klausimais. Mūsų laikui radijo direktoriai (Viščinis, J.J. Romanas, Min-

kus ir A. Paliulis) neatsiliko šioj srity. Pašnekešio juostelė pagaminta visom lietuvių programom. Amerikos Lietuvių Studentų ir

Organizacijų už Laisvę organizacinis komitetas kreipiasi į visus Naujosios Anglijos lietuvius (Nukelta į 2 psl.)

Lietuvos vėliava Pasaulinėje Mugėje

Visi patriotai lietuviai trokšta, kad laisvos Lietuvos vėliava būtų šviesiausiai plevesuotų Pasaulinėje New Yorko Mugėje. New Yorko Pasaulinė Mugė priėmė Lietuvos vėliavą, nes lietuviams skirtas rajonas gavo paviljono privilegiją. Tam rajone yra lietuviškas kryžius ir gėlynas. Lietuviai parodoje dalyvąja organizuotai, kaip tauta. Tam Lietuvos reprezentavimui reikalinga lėšos.

Lietuvių Komitetas Pasaulinei Mugėi turi nemažą atsargą spalvotų liet. kryžiaus atvirukų, kuriuos parduoda po 5 cent. Atvirukus galima gauti Balfo Centre, 105 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211. Pinigai gauti už atvirukus bus panaudoti tik Lietuvos vardo garbei garsinti Pasaulinėje Mugėje.

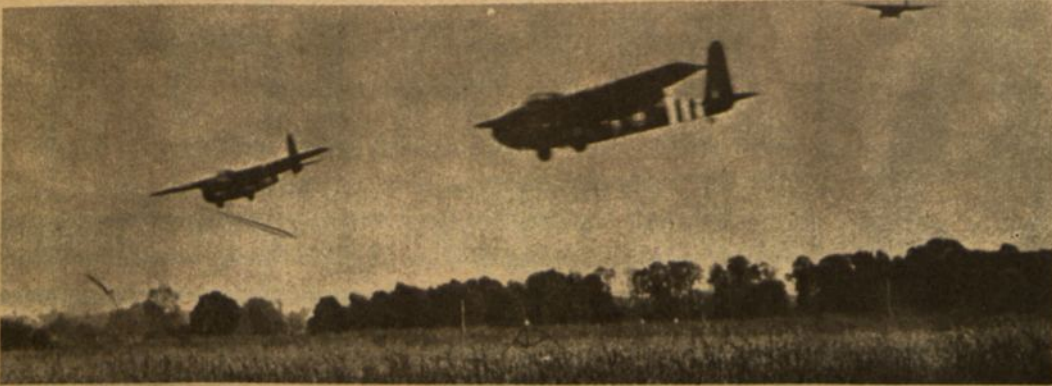
Visa New Yorko ir plačiųjų apylinkių lietuviškoji visuomenė yra kviečiama dalyvauti Lietuvių Dienoje, kuri bus švenčiama Mugės rajone birželio 13 d. Vėliavos pakėlimas iki pusės stiebo 1 val. p.p.; pamaldos -- vysk. Brazilijos lietuviškos mišios 2 val.; meno programa N.Y. paviljone 3 val.; bendra vakarienė 6 val. vak.

Lietuviškas kryžius Pasaulinėje Mugėje New Yorke, prie kurio leis-ta iškelti Lietuvos tautinė vėliava. V. Maželio nuotrauka

Taikos sąlygos...

Sąjungininkų lėktuvai ir sklandytuvai paskutiniu momentu buvo nudažyti trimis baltomis linijomis, kad būtų atpažinti invazijoje birželio 6 dieną. Nuotraukoje sklandytuvai nusileidžia Normandijos laukuose. Su 882 sklandytuvais buvo išlaipinta 13,000 karių.

VAKARŲ FRONTE... (4)

Artėja baisioji valanda...

Cotentino pakraštyje rezistentų lizde Nr. 5, kuris buvo 709-tos divizijos sektoriuje, leitenantas Arthur Jahnke negalėjo užmigti. Nuolatinis lėktuvų ūžesys jį erzino. Išėjęs iš slėptuvės jis pažvelgė į dangų. Užnugarį horizonto sprogino bombos ir griaudė priešlėktuvinės patrankos. Virš galvos buvo sunkūs debesys ir girdėjosi praskrendančių lėktuvų ūžesys.

Janke telefonu susisiekė su kaimyniniu forto lizdu ir pašaukė leitenantą Ritterį. Anas irgi negalėjo užmigti.

-- Man atrodo, kad kas nors vyksta...

-- Kiekvieno atveju, tas mūsų neliečia, -- atsakė Jahnke.

-- Tegu pildosi tavo žodžiai.

-- Įrodymui, kad nieko nebus, rytoj aš pas tave ateisiu išgerti konjako.

Abu džiaugėsi, kad galės rytoj susitikti ir prie stikluko pasikalbėti. Nelaimingieji nežinojo, kad papildymų apsuptas spygliuotų vielų užtvaram, kurį saugojo 919 pulko vyrai, bus pirmoji vieta, kur teks susiremti su amerikiečiais, išsikėlusiais užkariauti Europą.

Jahnke dar kartą žvilgterėjo į jūrą.

-- Dabar atoslūgis, -- sumurmėjo jis. -- Ir jie greičiausiai bandys išsikelti su potvyniu.

Taip galvojo Rommelis ir Jahnke juo tikėjo.

Kai dar gegužės 11 d. čia lankėsi maršalas Rommelis inspektuodamas prie Atlanto vykdomus darbus, jis matė, kaip sena "dykumos lapė" buvo nepatenkinta. Rommelis rado, kad divizija silpnai įsitvirtinusi. Permažai vandeninyje paskandintų ir permažai smėlyje įkastų klončių.

Leitenantas Jahnke, kuris buvo gavęs riterio kryžių Rytų fronte ir dabar buvo atkeltas į šį ramų kempelį vakaruose, raportuodamas apie įrengimus savo sektoriuje, nepabijojo maršalui pasakyti tiesą, kad po kiekvieno potvynio bangos į krantą išmeta klončius ir užkastas minas.

-- Gi dėl spygliuotų vielų užtvary krante, tai mes jas tiesiame tiek, kiek gauname vielos...

Maršalas nebuvo patenkintas tokiu atsakymu.

-- Parodykit man savo rankas, leitenante, -- pasakė jis staiga.

Leitenantas Jahnke, 23 metų amžiaus, nustebeęs pažvelgė. Bet tai buvo įsakymas. Jis nusiėmė odines pirštines ir ištiesė rankas, kurios buvo sudraskytos nuo spygliuotų vielų. Būdamas Rytų fronte jis įprato viską dirbti su savo kuopos vyrais, nors Prancūzijoje karininkai laikėsi toliau nuo kareivių.

Rommelis pamatė, kad leitenantas nekaltas dėl įrengimų, pasakė:

-- Gerai leitenante, kraujas kuris teka iš karininko rankų, dirbančio prie fortifikacijos darbų, yra tokios pat vertės, kaip ir pralietas kautynėse.

Jaunas leitenantas priėmė šiuos žodžius kaip komplimentą ir išsitempęs atsakė:

-- Jawohl.

Bet kiti aplink stovėję jo draugai, daugumoje seni rezervu kari-

ninkai, turėję patyrimus tik iš pirmo pasaulinio karo, nebuvo patenkinti. Jie dažnai šaipėsi iš Jahnke dėl to, kad jis taip rimtai žiūrį į savo pareigas. Jo viršininkas buvo nepatenkintas, kai jis uždraudė prancūzų žvejams vaikščioti per saugomą palūdimį. Arba kartais kai naktį sugalvodavo išbandyti savo patrankų taiklumą į palūdimį, visas pulkas pabūdęs iš miego sakydavo:

-- Šitas "Ivanas" visiškai pamišęs. Jis net negali palaukti, kol prasidės šokis...

Bet Jahnke paraižui vykdė maršalo Rommelio įsakymus ir galvojo, kad niekas nedrįs pulti jo lizdo, iš kurio kyškojo patrankos, prieštankiniai pabūklai ir kulkosvaizdžiai.

Staiga slėptuvėje suskambėjo telefonas. Skambino iš bataljono štabo. Įsakė pasiruošti kauty-

nėms ir pastebėjo, kad priešo parašiutininkai nusileido jo sektoriaus užnugaryje.

-- Aliarmas! Visi prie pabūklų. Sustiprinti sargybas. Pasiųsti žvalgus pažinti kas dedasi.

Jahnke, kaip ir maršalas Rommelis, buvo įsitikinęs, kad anglosaksai išsilaipsins su potvyniu, nes tik tada laivai su plokščiais dugnais gali perplaukti klifitais. Priešingai, jei bandytų keltis per atoslūgį, kareiviams reikėtų bristi į krantą apie 800 metrų prieš patrankų ir kulkosvaizdžių ugnį. Reiškia tai nebuvo dar invazija. Greičiausiai parašiutininkai su rezistentais bandė puolimą.

Už pusvalandžio užnugarį pelkėse Jahnke išgirdo susišaudymą. Patrulis susidūrė su pora dešimčių amerikiečių parašiutininkų, kurie bandė išsikaupti iš pelkių, į kurias buvo nusileidę, įklimę iki juosmens. Du buvo sužeisti, o kiti pasidavė vokiečiams nelaisvę. Patrulis grįžo su belaisviais ir korporalas išrikiavo juos veidu į mūrą, rankas pakėlus už sprando. Du sužeistieji buvo nunešti į sanitarinę slėptuvę.

Jahnke tuoj paskambino į bataljoną:

-- Nelaisvėn paimta 19 amerikiečių parašiutininkų iš 506-to pulko.

Jis dar norėjo pridėti, kad jie yra iš 101-mos parašiutininkų divizijos, bet telefono linija staiga buvo nutraukta. Požeminis kabelis, kurį buvo nutiesę prancūzai darbininkai, dabar buvo perkirtas.

Seržantas sanitaras Hoffmannas tuo metu tvarstė amerikiečius, kurių vienas negras buvo sunkiai sužeistas. Hoffmannas jį ramino.

-- Tai nieko baisaus, tu pasveiksi.

Bet negras išsigandusiom akim žiūrėjo į seržantą. Gi amerikietis leitenantas, kuris buvo lengviau sužeistas, ironiškai blogoj vokiečių kalboj pastebėjo:

-- Jūs esate sanitaras ir nešiojate revolverį! Tai draudžiama.

Hoffmannas, kaip ir Jahnke, buvo atsiųstas iš Rytų fronto. Ten prieš sovietus kiekvienas sanitaras buvo ginkluotas, nes tai buvo geresnė apsauga, negu raudojojo kryžiaus kaspinas ant rankovės.

Hoffmannas suprato, kad amerikietis buvo teisus, bet sumurmėjo.

-- Ar bus draudžiama, jei turėdama revolverį, aš jums suteiksi pirmąją pagalbą?

Tuo metu į slėptuvę įėjo Jahnke, kuris išgirdo paskutinius žodžius.

-- Kas čia darosi, Hoffmannai?

-- Šie vyrukai nepatenkinti, kad nešioja revolverį.

Jahnke pasižiūrėjo į amerikietį ir paskui pasakė Hoffmannui, kad pasidėtų savo revolverį.

-- Tikėkimės, kad lėktuvai atpažins, jog aš esu sanitaras, -- sumurmėjo nepatenkintas Hoffmannas.

Deja, lėktuvai jo neatpažino ir kitą dieną jis žuvo nuo bombardavimo.

Jahnke iškraustė savo vyrus iš bunkerio ir čia suvarė amerikiečius, pastatydamas prie durų sargybinių.

Apie antrą valandą pas leitenantą atėjo Hoffmannas.

-- Abu sužeistieji labai nervingi. Jie vis teiraujasi kelinta valanda.

Gi sargybinis, buvęs prie bunkerio durų, pranešė, kad uždarytieji belaisviai, kurių tarpe buvo du karininkai, be pertraukos reikalauja, kad būtų perkelti į užnugarį.

-- Kodėl jie, šetonai, taip skuba būti perkelti? -- savęs paklausė Jahnke.

Greičiausiai, kad jiems nemalonu mūsų draugystė arba jie žino, kad kas nors baisaus čia gali įvykti, -- pastebėjo Hoffmannas.

Dar prieš auštant, 84-to armijos korpo štabe buvo įsitikinta, kad parašiutininkų nusileidimas nėra taip sau mažai operacija, nei paprastas puolimas.

Iš pranešimų buvo nustatyta, kad abiejose armijos korpo sparnuose nusileido ištisos divizijos parašiutininkų ir stengėsi užimti svarbiausius punktus. Daugelyje vietų tas jiems pasisekė ir iš

to matyti, kad tai įeina į operacijos planą, skirtą pridengti išsilaipinimą iš jūros prie Vire ir Orne upių žiočių.

Išvados buvo teisingos, nes X diena prasidėjo. Tai buvo pati didžiausia amfibinė operacija karinėje istorijoje, prasidėjusi aviacijos puolimais. 9210 lėktuvų, neįskaitant bombonešių ir žvalgybos lėktuvų, 1944 m. birželio iš 5 į 6 naktį pakilo iš Anglijos. Pustrečios valandos be pertraukos nematomas oro laivynas skrido per Londono apylinkes. Viskas Prancūzijos pakraštys sproginėjo nuo bombardavimų. Caen mieste vyko tikras pragaras. Normandijos užnugaryje, Prancūzijos gilumoje, keliai ir tiltai buvo smarkiai bombarduojami.

Sklandytuvai, pakrauti sunkių ginklų, vienas po kito leidosi Normandijoje. Viskas buvo chronologišku tikslumu apskaičiuota, paruošta, numatyta. Amerikiečiai į kautynes metė dvi parašiutininkų divizijas, būtent 17000 kareivių, kurie beveik visi nusileido Contentin pusiasalyje vokiečių įsitvirtinimų užnugaryje. Jie turėjo uždavinį sudaryti vokiečių 709-tos divizijos užnugaryje užtvary ir suklaidinti pastiprinimų pristatymą į pajūrį. Stiprus debesuotumas kludė atpažinti vietą ir, sakysim, 507-tas pulkas buvo nuparašiuotas į patvinsius laukus. Ten žolė iš vandens kyškojo taip aukštai, kad iš lėktuvo atrodė, jog nusileidžiama į lygią pievą. Tad su 70 kg krovinium ant nugaros kareiviams nelengva buvo išsikaupti iš pelkių. Daug sunkių ginklų buvo prarasta, daug sužeistų nuskendo, vietomis daug sklandytuvų su visu inventoriumi dingo.

Jauno amerikiečio generolo James Gavin 82-ji divizija nusileido į patvinsią Merderet žemumą ir daug kareivių nuskendo. Tačiau operacija buvo apvainikuota Saint Mere Eglise paėmimu, kur tikrumoje vokiečiai be didelio mūšio užleido šį svarbų kelių mazgą ir tai vokiečiams vėliau brangiai atsiėjo. Negeriau sekėsi ir gen. Taylor 101-mai divizijai. Nusileisdama pametė trečdalį medžiagos.

(Bus daugiau)

DIRVOJE YRA
DIDELIS
PASIRINKIMAS
NAUJAUSIŲ
KNYGŲ!

APIE JAUNIMO ŽYGĮ...

(Atkelta iš 1 ps.)
užsiregistruoti gegužės 15 d. demonstracijai per vietos organizatorius. Malonėkite kreiptis pavieniai ar grupėmis į pažįstamus organizatorius.

Demonstrantų iš Bostono organizatoriai: koordinatorių Paulius Žygas, 864-3164; Rimas Sužiedėlis, 586-1876; Vytautas Izbičkas, FA 5-6049.

Worcester organizatoriai: koordinatorių Jūra Garsytė, SW 8-2463; transportacija Ed Daniels; Albina Burbulytė; Rimas Jakubauskas; Dana Paulukonytė, Mary Jankowsky.

Provincy organizatorius: kun. Martinkus.

Waterbury organizatoriai: koordinatorių Antanas Palulis, PL 3-5041; transportacija Juozas Karmuza, 756-6323; informacija Lyvia Bražėnaitė, 274-5247; Gintaras Šlapkūnas, 756-6624; Juozas Kanapka, 756-728. Taip pat galima registruotis Spaudos knygyne arba (vakarais) 756-5173.

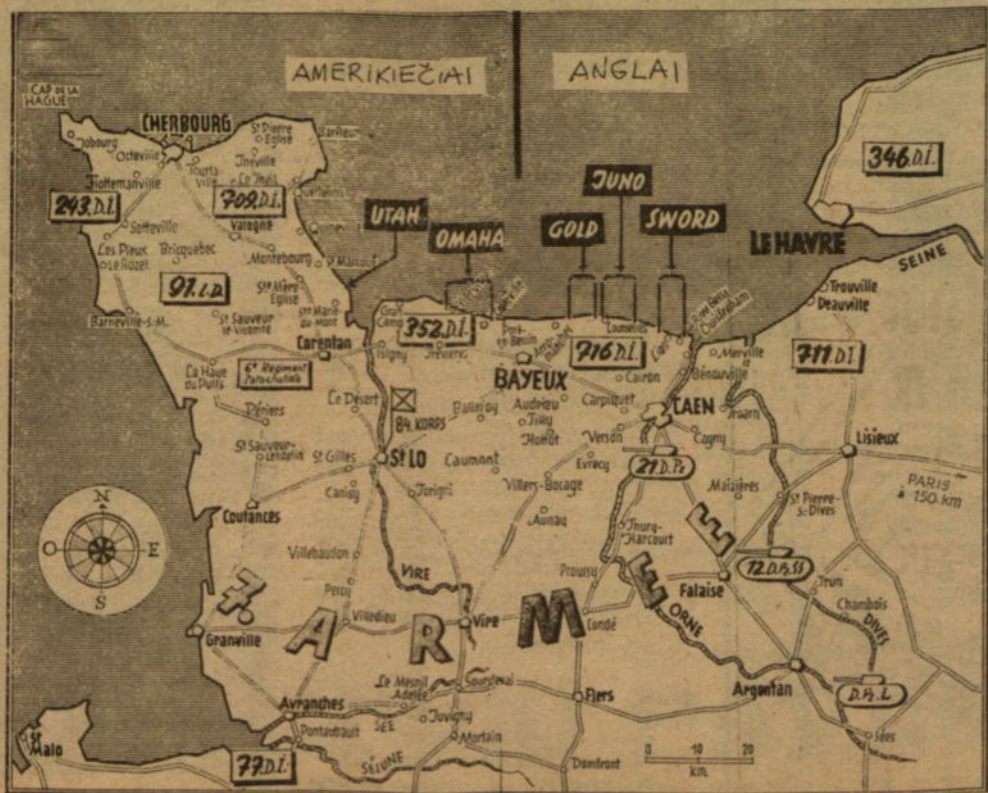
Algirdas Budreckis

Vienas iš sklandytuvų nusileido. Aštuoniolikai karių prasideda kautynės...

Kiti kariai žuvo nepradėję kautynių. Sklandytuvai leisdamasis sudužo į vokiečių įrengtas klifitais. Visi aštuoni G.I. buvo vietoj užmušti.

Normandijos fronto vaizdas sąjungininkams išsikeltant 1944 m. birželio 6 d.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ —
TAIP PAT MAISTO PRODUKTAI
Licenzijuota lietuvių įmonės, registruota
U.S. Department of Justice
**COSMOS PARCELS EXPRESS
CORP.**

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
3212 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
Telef. CA 5-1864
2439 ir 2608 W. 69 St. Chicago, Ill. 60629
Telef. WA 5-2737

DIDELIS ĮSPARDAVIMAS medžiagų ir kitų prekių nepaprastai papigintomis kainomis. Angl. kostiumams medžiagos, kurių kaina buvo \$18.00 dabar tik \$14.00. 100% vilnonės kostiumams medžiagos buvo \$14.00, dabar \$10.50. Medžiagos 5 kostiumams tik \$22.50.

NAUJIENA: Suknelėms medžiagos — nylonas kartu su pamušalu.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

PETIKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Viltis

Tuoju po ALT S-gos Seimo, sek-madienį, gegužės 30 d. toje pat posėdžių salėje, po pietų renkasi Vilties draugijos nariai savo su-važiavimui.

Tai svarbus ir reikšmingas su-važiavimas. Jo uždavinys -- ne tik išklausti valdybos pranešimus, išrinkti ir įpareigoti naują valdybą, bet kartu giliau pažvelgti į tos organizacijos uždavinius, jų vykdymą. Tai neeilinė organizacija, skirta pripuolamai veiklai kitų organizacijų tarpe. Vilties d-ja pastatyta ant stambių ekonomi-nių pagrindų, jos uždaviniai gy-venimiški, jos plėtotės galimybės -- neribotos. Tos plėtotės ribas nustato pačių draugijos narių, ar-timai bendradarbiaujant su ALT S-gos nariais ir vadovybe, akty-vumas, iniciatyva ir indėlis dar-bu bei lėšomis.

Šiaip ar taip, kad ir draugija vadinama, toji organizacija, su-krovusi ne mažai turto, valdo ka-pitalą, vertą bendrovės "titulo". Bet pačių svarbiausių ir pačių pa-grindinių kapitalu yra Dirva, ku-rios išlaikymo, tobulinimo rū-pesčiai yra pagrindiniai šios or-ganizacijos veikimo ir gyvenimo eigoje. Reikia pripažinti ir ati-duoti kreditą ir tai lietuvių vi-suomenės daliai, kuri prie tų rū-

pesčių yra ne mažu įnašu prisi-dėjusi ir nebūnant Vilties d-jos sąstata.

Iš ligšiolinės Vilties draugi-jos veiklos matyti, kad pati di-džiausia darbo našta buvo už-versta ant Vilties d-jos valdybos pečių. Tą naštą visos valdybos ne-šė kantriai, su dideliu pasišventi-mu bei atsakomybės pajautimu. Valdybos iki šiol galėjo džiaugtis darniu ir sklandžiu bendradar-biavimu su ALT S-gos centro val-dyba, kuriai taip pat Vilties d-jos veikimas yra ir turės būti vienu iš pagrindinių rūpesčių.

Vilties draugijos administra-cija jau baigia išsiuntinėti d-jos nariams įgaliojimus, baigiama pa-ruošti spaudai apyskaitos analizė ir revizijos komisijos išvados. Tiksliai, iki detalių išsamiai ve-dama d-jos atsakomybė suteikia pilnutinį operacijų vaizdą. Iš jo d-jos nariai ir būsimi vadovybė galės spręsti, kur ir kaip tiesti ateities kelius.

Iš anksto su visais duomenimis susipažinę ir tinkamai įsigilinę draugijos nariai gegužės 30 d. galės objektyviai, kruopščiai ir gyvenimiškai spręsti tolimesnį tos organizacijos likimą.

(J. mšk.)

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI IŠSIUNČIAMIS PASTU
KETVIRČIAIS... INVESTMENT
SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;

Suburban Phone: 656-6330.

Lietuvių styginis kvartetas, kurio koncertas įvyko gegužės 9 d. Chicagoje, Čiurlionio galerijoje. Nuotraukoje iš kairės: Povilas Matiušas -- pirmas smuikas, Alfonsas Paukštys -- antras smuikas, Petras Armonas -- violončelė, Vytautas Jančys -- viola.

Savosios spaudos rūpesčiais

ALEKSAS LAIKŪNAS

menyje, užuot teisingai kirčiavę trečiąjį skiemenį.

Ne tai dėl to, kad kas nors iš šalies būtų paskatines, gegužės mėnesyje mūsų spaudos klausimas, be abejo, iškils ir jis, kaip jau dabar iš paskirų užuominų galima spręsti, bus sprendžiamas kiek kitaip, negu platoninės meilės pareiškimais. Tai bus New Yorke, šio mėnesio paskutinėmis dienomis įvykstančiame Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos seime.

Kiek prisimename, toji Sąjunga ne nuo dabar ypatingą dėmesį skiria periodinei lietuvių spau-dai, sutelkdama nemažas pinigų sumas jai remti ir stiprinti. Šią gražią tradiciją ALTS sėkmingai vykdo, perėmusi ją iš ankščiau veikusių JAV tautinių organizacijų, davusių pagrindą jai ofici-aliai susiorganizuoti šiandien pa-žįstama etike.

Nepaslaptis, kad mūsų periodi-nės spaudos, neišskiriant netau-tinės srovės leidžiamos, būklė ypatingai medžiaginių požiūriu ne tik negerėja, bet senajai kar-tai išmirštant, o jaunajai nesku-bant jos šiuo atžvilgiu atstoti, pamažu darosi vis sunkesnė. To-kiu atveju kyla būtinas reikalas šiuos išskylančius sunkumus paste-bėti, juos rimtai apsvarstyti ir ieškoti priemonių jiems sušvel-ninti.

ALTS veikimas per eilę metų pasižymėjo gyvenimiškais spren-dimais ir ryžtingu jų vykdymu. Tatai duoda pagrindo tikėti, kad ateinančio seimo nutarimai tauti-nės spaudos reikalu bus šis tas daugiau, negu gražūs žodžiai.

Šiame krašte, kur mes gy-vename ir ALTS veikia, yra jau tokia nusistovėjusi tvarka, kad kiekvienas periodinis lietuvių lei-dinys, laikraštis ar žurnalas, sa-vo užnugaryje turi tai vieną, tai kitą politinę, kultūrinę ar ide-ologinę organizaciją, kuri yra faktiškai jo leidėjas. Tautinė Sąjunga yra labiausiai susijusi

su Dirva, nors oficialusis leidė-jas yra Vilties bendrovė, ant sa-vo pečių išnešanti visą to laikraščio leidimo naštą.

Dirva šiais metais, kaip žino-me, švenčia savo 50-ties metų sukaktį. Sukaktuviniukus mėgs-tame, gerbiame, nevengiamo jiems dovanų, ypatingai įteigu su-kaktuviniukas sulaukia reikšmin-go amžiaus.

Atsiras, be abejo, mecenatų, kurie savo parama palengvins Vilties pastangas ir Dirvos darbą.

Kuo gi galėtų prisidėti ALT S-ga, kurios oficiozas yra tasai laikraštis? Ne man čia spėlio-ti, kas planuota ir suplanuota. Tai, be abejo, bus paskelbta, apsvarstyta ir nutarta ateinan-čiame seime. Tebūna leista man čia išskirti keletą konkrečių pa-siūlymų, kurie galėtų Dirvai su-teikti naujų prenumeratorių ir paskatinti jos bendradarbius. Tatai palengvintų ir pačios re-dakcijos bei administracijos dar-bą. Šie trys elementai -- skai-tytojai, bendradarbiai ir redak-cija bei administracija -- ir yra pats pagrindas, kuriuo remiasi kiekvienas laikraštis.

Siekiant pakelti prenumera-torių skaičių, ALTS turėtų įgy-vendinti reikalavimą, kad kiekvie-nas tos Sąjungos narys būtų Dir-vos prenumeratorius. Toji tvar-ka labai sėkmingai buvo prak-tikuojama anais laikais Lietu-voje, ypatingai sustiprinsi šau-lių savaitraštį Trimitą. Tauti-nės S-gos skyriams plečiantis ir glaudžiai bendraujant su ad-ministracija, Dirvos prenume-ratorių skaičius tikrai nemažė-tų.

Toliau, skatinti skyrius, kad jie pradėtų praktikuoti Dirvos pre-numeratų dovanojimą įvairioms kultūrinėms ir šalpos organiza-cijoms tuose kraštuose už JAV sienų, kur toji prenumerata sun-kiat pasiekiamą dėl žemos tų kra-ty valiutos.

Trečia, skatinti S-gos narius; geriau įsitvirtinusius savo pro-fesijose ir versluose, kad jie, savo pajėgumo ribose, remtų laikraštį skelbimais arba jo pla-tintojus premijomis.

Būtų galima surasti daugiau naujų idėjų prenumeratoriams telkti, pavyzdžiui, akademinio jau-nimo rėlių panaudojimas ir pan. Nemažesnės reikšmės, be abe-jo, yra laikraščio turinio kokybė. Svarsnis turinys -- lengviau pa-traukti naujų skaitytojų.

Grožinės literatūros (novelės) reikalas Dirvoje, mecenato Simo Kašellionio dėka, gerokai išjudin-tas, duotų daugiau naudos, jeigu premija būtų teikiama už geriau-sią novelę, kurią tokia pripažinti būtų skaitytojų dauguma, atrink-dami ją iš novelių, metų laiko-tarpyje jau spausdintų laikrašty-je.

ALTS turėtų suorganizuoti fon-dą, iš kurio ateityje redakcija pa-stoviai gautų lėšų straipsnių au-toriams honorarui mokėti. Tuo tarpu, iki tasai fondas įsibėgų, metams pasibaigus skirti premi-jas, sakysime, už aktualiausias

publicistinių straipsnių, geriausių reportažų, feljetonų, na, ir brandžiausią laikraštį straipsniais pasireiškusiame jaunajam žurna-listui. Premijos būtų teikiamos kartą metuose ir sudarytų tauti-nės spaudos šventės pagrindą. Lėšos? Jos susidarytų iš tauti-nės spaudos bičiulių aukų, bet svarbiausia -- po nedidelį (kad ir vieno dolerio) minimalinį mo-kestį, kurį kartu su savo S-gos nario mokesčiu, kasmet turėtų fondui mokėti kiekvienas S-gos narys.

Ne tiek svarbu, kad keli as-mens sumestų stambesnę su-mą. Daug svarbiau, kad plačio-sios S-gos narių masės įsitrauk-tų į fondo sudarymą, nes tik tuo būdu sustiprėtų laikraščio ryšys su savo skaitytojų dauguma, lin-kinčia jam brandumo ir pažangos.

Principe pritarus šiam fondo sumanymui, nebūtų sunku suda-ryti statutas, įgalinąs fondą tap-ti didelės reikšmės tautinės spau-dos ramsčiu. Kasmet skiriamos premijos laureatams būtų gal ne tiek materialinis akstinas, kiek moralinis atpildas.

Premijas galėtume pavadinti vienaip ar kitaip, tačiau aš geres-nio pavadinimo negalėčiau rasti kaip Dr. Jono Papiėno premija. Pernelyg anksti iš-siskyręs, jis vis dėlto buvo spė-jęs pasireikšti kaip vienas akty-viausių Tautinės S-gos narių ir kartu kaip vienas pavyzdinių lietu-vių žurnalistų. Atsisveikindami ties jo kapu, žadėjome jo nepa-miršti ir sekti jo pavyzdžiu. Ar tokios jo vardo premijos paskel-bimas nebūtų geriausias jo as-mens pagerbimas? Ar ALTS, ta-tai įvykdydama, lietuvių spau-dai padarytų ne daugiau kaip Bendruomenė, paskelbdama kelis spaudos mėnesius?

NAUJOS REZOLIUCIJOS

Kongresmanas Samuel N. Friedel.

"Nieko nelaukdami praveskime vieną iš jau įneštų rezoliucijų ir sugrąžinkime laisvę Lietuvai ir kitoms Pabaltijo valstybėms" -- kalbėjo kongresmanas Samuel N. Friedel (D. - Md.), neseniai įneš-damas naują rezoliuciją Lietu-vos, Latvijos ir Estijos bylos reikalu. Rezoliucijas dar įne-šė šie kongresmanai: John D. Dingell, John B. Anderson, John N. Erlenborn, James J. Howard. Rezoliucijoms Remti Komite-tas stengiasi išgauti kiek galima daugiau rezoliucijų Lietuvos by-las reikalu ir deda visas pastan-gas, kad viena iš tų rezoliucijų bū-tų praversta dar šios sesijos me-tu.

Šiame žygyje reikalinga visų ge-ros valios lietuvių talka darbu ir parama pinigine auka. Kiekvienas geros valios lietuvis turėtų pasi-stengti, kad abu jo senatoriai ir jo kongresmanas įneštų rezolu-cijas Lietuvos laisvinimo klau-simui. Rezoliucijoms Remti Komite-tas visiems šiame reikale tal-kininkaus, pasiūsdamas laiškus pavyzdžius ir prašomas įnešti rezoliucijas. Šiuo klausimu rašyti: Rezoliucijoms Remti Komite-tas, Post Office Box 77048, Los Angeles, Calif., 90007.

Visa akcija už rezoliucijų pra-vedimą pareikalauja iš Komiteto nemažą pinigų. Visos aukos siųs-tinos tiesiog Komiteto kasininkui: Mr. G.A. Petrauskas, 3442 Ma-dera Avenue, Los Angeles, Calif. 90039.

IT.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
2. Popular V.S.O.P. German Brandy 5th 4.98
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th 3.35
4. Zeller Schwarze Katz 5th 1.29
5. Creme De Banana Liqueur 5th 3.19

6. Chianti Import. Wine Full. Qut. 0.98
7. May Wine, Liebfraumilk German Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

MIHAILOVO "MASKVOS VASARA" (5)

FILMAI

Jis pasakojo, kad Chruščiovo laikmečiu buvo pavojinga rodyti filmą apie senosios ir jaunosios kartos susidūrimą. Šiais metais (1964) didžiausią pasisekimą turi šių dienų gyvenimą vaizduoją filmą, pvz. "Einu per Maskvą" ir "Žmogus seka saulę". Pastarajame buvo staigmena -- neįprasta, elektroninė, avangardinė muzika ir, žinoma, filmas daugiausia kritikuotas dėl tos muzikos. Publikai ir jauniems kritikiams itin patiko naujoji "Hamleto" versija -- režisavo Lenino grado rež. Kozincevas. Nuomone, Hamleto vaidmens atlikėjas Smolukovskis neatsilieka nuo kito Hamleto -- Laurence Olivier... "Hamleto" filmu ypatingai žavėjosi studentai -- esą, "šis filmas paliečia mus, jaunimą, taip!" (Nurodęs, kad norėjus su tikti aktorį Čerkasovą, tačiau šis ruošėsi vykti į "dačą" ir vėliau vaidinsias naujoje "Annos Kareninos" versijoje).

Beje, daugiau 80 Maskvos kinų rodomi ir nauji Vakarų filmai. "Skrybys itališkai" (net 20 kinų), "Paryžiaus paslaptys" (Fan-fanas - husaras) ir daugelis kitų. Dėl publikos spūsties sunkiausia pakilti į JAV kovojinį filmą "Septyni didieji" su Yul Brynner. Labai populiarūs trumpi, satyriškai, pusiau dokumentiniai filmai apie aktualius ir opiausius šių dienų klausimus. Jie vadinami "Filtrais" ir jie numeruoti, rodomi reguliariai.

TEATRAS

Iš 30 Maskvos teatrų birželio mėn. veikia tik pusė. Kituose gastroliuoja provincijos teatrai ar ansambliai. Mano draugai, teatro akademijos (Gitis) studentai, teatro fanatikai bei entuziastai, aišku, buvo geriausi žinovai bei valdovai, besizvalgant po 100 įvairių spektaklių programas. Deja, visi pripažino, kad šiame ir praėjusioje sezono nebuvo įdomesnių pastatymų, tačiau būtinai pamatyti bent du - tris pastatymus ir būtinai nors vieną teatro "Sovremennik" spektaklį. Šiame teatre matyti pastangos įvesti modernizmą ir prasiveržti pro daugelį metų buvusį "Stanislavskio realizmo" žabloną. Meno teatre (MHAT) mačiau D. Granino dramą "Einu prieš audrą" ir stebėjau, kaip turi pasisekimą pjesės, teik kvailes ir nuobodžios, kad jas reikėtų nušvilpti. Režisierius panaudojo įvairius efektus, pvz. scenoje matai skrendantį lėktuvą (tai meistriška), tačiau šiaip pjesė primena labai blogą filmą.

(Toliau autorius pasakoja apie kitus spektaklius ir pastebi, kad didžiausias pergyvenimas buvęs, tai Aljošino drama "Palata", Maskvos Mažajame Teatre -- drama, kuri 1963 m. pastatyta 44 krašto teatruose, jau turėjusi 13200 vaidinimų, viena daugiausia statomų. Čia negalėtingoje žviesoje pavaizduojamas stalinisto tipas. Iš tikrųjų, teatras gali būti gyvas, jei jis aktyviai prisideda sprendžiant pačius aktualiausius visuomenės ir žmonijos klausimus).

Teatrai yra perpildyti, nors ir stato nuobodžius, stereotipinius veikalus. Tai sunku išaiškinti. Atrodo, kad siekiama pakitimų, naujovių, dėl to skubama į teat-

rą ir visai nežidūrima į jo reper-tuarą. Dar reikia pridurti, kad dauguma teatrų kasdien vaidina du kartus.

Ir vis dėlto, be retų išimčių, sovietų teatrai šiandien laikytini muziejais. "Sovremennik" teatro sėkmė, teatro, kuris bando reabilituoti Mejerholdą ir Tairovą, liudija, kad ir teatre reikalinga revoliucija. Maskvos studentai prieš porą metų bandė vaidinti Ionescu, o šiandien jie tur daug sėkmės su Brechtu, kuris sovietiniams teatrams yra "per modernus". Tildū, kad po keletrių metų sovietų teatruose įsigalės ir prancūziškojo avangardo kūrėjai. (Toliau autorius apgailestauja, kad Sovietijoje sąmoningai nestatomas pats žymiausias rusų dramaturgas - modernistas Eug. Švarcas (g. 1896). Tačiau sovietų žurnaluose apie jį daug rašoma. Švarco reikšmė būsimai rusų dramaturgijai esanti nepaprastai didelė).

LEONID LEONOV

Maskvos pagrindinė gatvė -- Gorkio gatvė -- studentų vadinama "Maskvos Broadveju". Beveik kiekvienas namas turilenta: čia ar ten gyvena ar gimė Ostrovskis, Fadiejevas, kalbėjo Leninas. Gatvės pradžioje, netoli nuo Raudonosios aikštės, gyvena Ilya Erenburgas, kitame gale -- Leonid Leonovas. Tai du veteranai. Savotiška kalbėtis su žmonėmis, matyti žmones, kurie jau buvo įėję į istoriją, kada dar buvai negimęs, Gorkio gatvėje, 54 nr. gyvena Leonovas. Jis perdirba savo senuosius veikalus. Jo "Vagis" jau buvo sukėlęs polemiką, o Stalinas vieną jo romanų buvo perbraukęs raudonu pieštuku. "Tik dabar galiu laisvai rašyti, dėl to ir perdirbinėjau senąsias knygas", jis paaiškino. (Toliau apie Leonovą pasakojama, kad jis ruošias naują dramą "Užpuolimas", neskaitys Kafkos "Bylos", neigiamai vertinas modernizmą. Kalbėdamas apie aktualiausius šių dienų klausimus, jis sako, čia nematęs jokios išėjties bei sprendimo. Jį daugiausia kankina didėjantis pasaulio gyventojų skaičius. "Kur tai nuves" -- jis klausia. Esą, net ir ligšioliniai karai nesugebėję išspręsti gyventojų pertekliaus klausimo. Sovietijoje esą svarbiausia tai, kad būtų įmanoma pašalinti stalinizmą. Tačiau, pagal Leonovą, "apie sovietinės koncentracijos stovyklas bus rašoma dar 80 metų").

MASKVOS VASARA 1964 m. (II) -- "Delo", Belgradas, 1965 m. vasaris -- šioji dalis sukonfliktuota, autorius buvo kalintas, išieistas, pagaliau, nuteistas).

STOVYKLINĖS TEMOS

Leonovas yra teisus. Stovyklų tema rusų literatūroje vos prasidėjusi. Prieš metus (1963) Chruščiovas pareiškė, kad literatūros žurnalo redakcijoje esą prisijusta 10,000 romanų, apsakymų ir atsiminimų stovyklinėmis temomis, ir tai nėra daug, jei apskaičiuojama, kad per tris dešimtmečius į stovyklas buvo deportuota apie 8-12 milijonų asmenų. Nors paskelbta tik dalėlė veikalu toms temoms, tačiau sovietų žurnalai vis labiau primena dienyne apie Pilypų II-jo inkvizicijos žiaurumus. Dauguma reabilituotų, kuriems pavyko iš-

likti gyviems ligi 1956-57 m. ir apleisti stovyklas, nebenorintylėti. Tad sovietų vyriausybei belieka dvi išeitys: arba visus reabilituotus išsiųsti atgal į stovyklas arba jiems leisti laisvai pasisakyti. Antroji išeitis kaip tik dabar vykdoma ir čia vis sunkiau atsirasti įvairioms klūtimis. Po A. Solženicino apsakymo "Viena diena Ivano Denisovičiaus gyvenime", šiais metais (1964) daugiausia dėmesio sukėlė armijos generolo A.V. Gorbatovo atsiminimai, paskelbti "Novyj Mir" 3, 4 ir 5 numeruose. (Toliau Michailovas cituoja kai kurias Gorbatovo atsiminimų vietas apie tardymus, stovyklų sąlygas).

Rusų ir kitų sovietinių tautų tragedija tai problema, kuri vis

TEBŪNIE IŠKLAUSYTA IR ANTROJI PUSĖ

Pirmąjį skautų įstatą, sakantį, kad "skautas yra tiesus ir laikosi savo žodžio" žino ir jo laikosi kiekvienas eilinis skautukas. Gaila, kad jo nesilaiko LSB Vyr. skautininkas skt. B. Juodelis.

Š.m. balandžio mėn. 9 d. Dirvoje IV, 7 d. tilpo pasikalbėjimas su Vyr. Skautininku "L.S.S. Darbai, Laimėjimai ir Rūpesčiai", kurį perskaitė randaime visą eilę toli nuo faktų nukrypstančių pareiškimų bei tvirtinimų, ypač kur kalbama apie pasitraukusius iš LS Brolijos jūrų skautus.

Nekalbant jau apie kitus netikslumus, patieksiu keletą šio pasikalbėjimo punktų, kur kalbama apie atskilėlius jūrų skautus ir apie brolijos, o ypatingai paties skt. B. Juodelio pastangas bei tariamus gerus norus, vienybės išlaikymo bei atstatymo vardan, su atskilėliais kalbėtis tartis, susitarti ir t.t. Tekalba apie tai turimi faktai ir prieinami dokumentai.

Pasikalbėjimo autorius, atsakydamas į šiais žodžiais skelbiamą visuomenę jau seniai žinomą, tačiau brolijos per du metus paslaptįje laikomą faktą, kad:

"... prieš dvejus metus įvykęs skilimas brolijoje sumažino narių skaičių 10 procentų, apie 200 narių..." (Kalbama apie 1963. III, 12 pasitraukusius iš LS Brolijos 323 jūrų skautus ir vadovus.)

Pagaliau per dvejus metus lietuvių visuomenė buvo klaidinama, kad pasitraukė tik keli jūrų skautų vadovai, kad pasitraukimas iš jūrų skautų vienietų pertekliaus klausimo. Sovietijoje esą svarbiausia tai, kad būtų įmanoma pašalinti stalinizmą. Tačiau, pagal Leonovą, "apie sovietinės koncentracijos stovyklas bus rašoma dar 80 metų").

LSB Vyr. Skautininkas skt. B. Juodelis prasižengia su tiesa, kur dangstydamasis svetimomis plunksnomis ir taikos laurų šakelėmis, kalba apie save ir prisistato kaip taikos puoselėtojas, šiais žodžiais:

apeinama tyloomis. Tai klausimas tų žmonių, kurie dar ilgus metus prieš 1956 m. aktyviai kovojo prieš stalinizmą ir pasakė tiesą apie padėtį Sovietų Sąjungoje. Tie žmonės dar šiandien vadinami nusikaltėliais ir "išdavikais", nors visa tai, ką jie savo metu rašė apie Sovietiją, šiandien galėtų būti spausdinama sovietų žurnaluose. Pvz., žinomas Ivano Solonjevičiaus atvejis -- 1937 m. jam buvo pavykę iš vienos stovyklos Sibire pasprukti į Vakarų, Savo metu jis paskelbė plačiai skaitytą knygą "Rusija ir koncentracijos stovyklos", kuri labai primena Gorbatovo ir kitų sovietinių autorių knygas stovyklinėmis temomis. Tačiau Ivanas Solonjevičius vis dar tebelaikomas "Dirbančiųjų tautos išdaviku ir kapitalistų samdiniu" ir pan.

(Bus daugiau)

"Dar kadencijos pradžioje kreipiausi į atsiskyrėlius per spaudą ir asmeniškai, tam skirdamas vieną vakarą pokalbiams su jais iki vėlunos. Buvo siunčiamos ir specialios komisijos tam, kad be pagrindo išėję sugrįžtų. Visos brolijos pastangos jokių rezultatų nedavė."

Kad skt. B. Juodelis kadencijos pradžioje tuoj pat kreipėsi per spaudą į pasitraukusius jūrų skautus ir vadovus, meliausiai žodžiais kviesdamas sugrįžti į broliją -- tiesa. Kad jis kontaktavo pasidrus jūrų skautų vadovus, ieškodamas jų tarpe atskilėlių ir už sugrįžimą žadėjo jiems aukštus postus bei laipsnius -- tiesa. Kad visa tai buvo asmeninio pobūdžio pasiūlybėjimai ir kad nė vienas jo gražioms vilionėmis nepasidavė, tas irgi tiesa.

Tiktu, kad ieškodamas jūrų skautų tarpe atskilėlių, skt. B. Juodelis daug ilgų vakarų ir nemaža nemigo naktų praleido. Tačiau, kad jo kadencijos metu būtų sudarytos bet kokios komisijos, kurios, bet kada ir bet kur, būtų atstojusios ir tarėsi dėl vienybės atstatymo su Jūrų Skautijos vadovybės panašiomis komisijomis, nežinoma ir yra grynas prasiimanymas, skirtas visuomenei klaidinti. Toks LSB Vyr. Skautininko skt. B. Juodelio viešas tvirtinimas spaudoje yra nusikaltimas pirmam skautų įstatui ir LS Sąjungai bei jam pačiam tas tikrai garbės nedaro.

Atvirkščiai, kontakto ir oficialių pasitarimų dėl vienybės atstatymo su naująja Lietuvių Skautų Sąjunga vadovybe ieškojo Lietuvių Jūrų Skautijos vadovybė, apie ką aiškiai liudija žemiau patiekiami faktai.

1964 m. pradžioje, pasikeitus lietuvių skautų Sąjungos vadovybės asmeniui sudėčiai, 1964. II, 8 LJ Skautijos Vadas raštu pasveikino LSS Tarybos Pirmininką ir išreiškė viltį, kad galima būtų dabar reiklaus išsiaiškinti ir pašalinti klūtimis vienybės atstatymui. Pasitūlė savo tuo reikalu bendradarbiavimą.

1964. III, 3. LSS Tarybos Pirmininkas atsakymo rašte principu pritarė LJ Skautijos Vado pasiūlymui ir padarė sugestiją, kad būtų naudinga asmeniškai ar specialiai tam skirtiems atstovams susitikti.

1964. III, 20 Chicagoje, pasitarimams su LSS atstovais, buvo sudaryta jūrų skautų komisija, kuri III, 22 raštu prisistatė LSS Tarybos Pirmininkui.

1964. IV, 30 LSS Tarybos Pirmininkui raštu pasidėjant buvo padaryti pasiūlymai, kaip bazė būsimiems pasitarimams ir laukiama pasitarimų pradžia.

Lietuvių Jūrų Skautijos komisija laukė oficialaus susitikimo su LSS atstovais ir niekad nesulaukė...

1964. VI, 3 naujoji LSS Taryba, atrodo prieš savo pirmininko valią, staiga atmetė su Jūrų Skautijos atstovais bet kokių pasitarimų principą ir padaro nutarimą, kuriuo skaito klausimą baigtu -- tuom galutinai užtrenkiant duris galimam vienybės atstatymui ir santykių sunormavimui.

Šio LS Sąjungos Tarybos nutarimo akivaizdoje, apie kurį nėra oficialiai pranešama, jūrų skautams nieko kito neliko, kaip palikus visas viltis bet kokią su-

sitarimui, šaukti visuotiną vadovų bei Tėvų Komitetų atstovų suvažiavimą ir jau oficialiai nutarti ir skelbti atskirds LIETUVIŲ JŪRŲ SKAUTIJOS atkūrimą, kas 1964. VI, 27-28 d.d. Clevelande buvo ir padaryta.

Tad kur čia LSB Vyr. Skautininko skt. B. Juodelio skelbiama vienybės atstatymo misija ir LSB Brolijos komisijų pastangos, išėjusius jūrų skautus sugrąžinti.

Pagaliau, būtų pravartu pažiūrėti į tas skelbiamas "nepagrįstas" priežastis, kurios privertė jūrų skautus iš LS Brolijos pasitraukti. Atkreipiu dėmesį ir pabrėžiu -- iš Brolijos sudėties pasitraukti ne iš LS Sąjungos. Iš LS Sąjungos jūrų skautai ir vadovai Sąjungos aukščiausiu valdymu organų specialiais nutarimais buvo automatiškai pašalinti.

Ne naujiena, kad nuo pat jūrų skautų įsisteigimo 1922 m. pradžios, Lietuvoje vyko nuolatinis trynimasis ir nesusipratimai su sąjungos žemyno skautų vadovais. Buvo priejė net prie to, kad jūrų skautams vienu tarpu buvo atimtos jų nešiojamose uniformos ir 1926 m. jie turėjo iš LS Sąjungos pasitraukti. Vėlesnių pasitarimų ir susitarimo pasekoje, po metų, jūrų skautai grįžo į sąjungą, tačiau nuoširdaus bendradarbiavimo jau nebuvo. Tas tęsėsi iki pat Lietuvos okupacijos ir LS Sąjungos uždarymo dienos.

Pasišventusių jūrų skautų vadovų, idealistų, dėka bei pastangomis lietuviškojo jūrinio skautavimo idėja karo sukuryje ne žlungo. Jūrų skautai buvo atkurti treimtyje ir sužydėję naujomis savo organizacinėmis formomis persikėlė į užjūrį. Jūrų skautai, skėmingai tęsdami savo veiklą, diena iš dienos stiprėjo. Tas aišku, negalėjo patikti seniesiems ir jau naujesiems "skautybės autoritetams". Pradėjo kartotis Lietuvoje pradėta akcija prieš jūrų skautus. Ypač tas išryškėjo 1961-64 m. bėgyje.

Šiame laikotarpyje į LSS valdomuosius organus ir LSB Vadiją patenka skautų vadovai be didesnio organizacinio ir skautinio patyrimo. Patenka daugumoje neturį reikiamo supratimo apie jūrų skautus ir visai jais nesidomį.

Visa tai būdingai pavaizduoja 1961. VIII, 10 d. vieno LSB Vadijos nario rašte LSS Tarybos Pirmininkui ir LSB Vyr. Skautininkui padaryti pasiūlymai jūrų skautų reikalais. Šiame rašte siūloma: panaikinti atskirą jūrų būdžių įžodį, neleisti jūrų skautams organizuoti "bebrikių" (jie turį būti vilkukais), pasisakoma prieš Lietuvos jūrinės idėjos skleidimą jūrų skautų tarpe, patariama panaikinti jūrų skautų skyriaus vadiją ir pagaliau išveda, kad -- išplėsta jūrų skautų veikla turėtų būti susiaurinta.

LS Sąjungos vadovų pasinešimus jūrų skautų šakos reikalu dar aiškiau nusako paskutinis sąjungos vadovų korespondencinis suvažiavimas, kurio metu padarytas atsiklausimas jūrų skautų klausimais rekomenduoja naujai LS Sąjungos vadovybei vadovautis (KS Biuletenis NR.4): 57 balsais prieš 4 -- nusteigti jūrų skautams atskirds šakos LS sąjungoje, 50 balsų prieš 19 -- panaikinti jūrų skautininko vardą, 61 balsas prieš 9 -- jūrų skautais gali būti tik vyrenio amžiaus (14 m.). Čia pasisakyta prieš jūrų jaunių (bebrikių) organizavimą.

Visiems šiems aukščiau kalbamiems pasinešimams labai aktyviai pritarė LSB Vyr. Skautininkas B. Juodelis. Panašus judėjimas tuo pat laiku vyko ir skautų stovyklose prieš jūrų skautus.

Viso to pasekoje atskirose vietovėse jūrų skautų vadovai, o taip pat ir jūrų skautų skyriaus pareigūnai, nenoromis turėjo suėiti į konfliktą su žemyno skautų vadovais bei LSB Vadovybės pareigūnais, pasinešusiais jūrų skautų šaką sau norima prasme "sutvarkyti". Visa tai labai sunkino darbą ir diena iš dienos vedė į dar didesnius nesusipratimus.

Kad išvengus bereikalingo nuolatinio trynimosi bei išsaugojus jūrų skautų šakos specifinius interesus ir per 40 metų išugdytas organizacines formas, bendram LS Sąjungos ir pačios jūrų skautų šakos labui, beliko tik viena išeitis -- prašyti jūrų skautams-ams, taip, kaip kad neseniai gavo skautai akademikai, at-

skiros sąjunginės šakos teisių ir padėties, ar bent mažiausiai -- administracinės savivaldos LS Brolijos apimtyje. Tas 1962. VIII, 25 Jubiliejinėje jūrų skautų, 40-ties metų sėkmingos veiklos sukaikčiai atžymėti stovykloje, suvažiavusių jūrų skautų-čių vadovų Custer, Mich., buvo nutarta ir padaryta.

LS Sąjungos, o ypatingai LS Brolijos valdomuose organuose, prieš jūrų skautus kildidžiausia audra. Tuoj pat prasidėjo represijos prieš jūrų skautų vadovus - pareigūnus: prasidėjo tam-pymai po Garbės Teismus, atleidimai iš pareigų, suspendavimai, įvairūs nutarimai ir organizuotos rezolucijos, reikalaujančios neduoti jūrų skautams atskirds šakos teisių. Neigiamai opinijai sudaryti visa tai be kuriozų -- pradėta atleidinėti pasitraukusius iš LSB jūrų skautų vienietų vadovus ir skirti neegzistuojantiems LS Brolijoje vienietams naujus vadovus, o vėliau ir juos atleidinėti...

LSS Taryba 1963. I, 30 išneša jūrų skautams neigiamą nutarimą atskirds šakos reikalu, LSB Vyr. Skautininkas, savo vadijos spaudžiamas, negarbingai sulaužo 1963. XII, 19 padarytą susitarimą suteikdantį jūrų skautams administracinę savivaldą LS Brolijoje. Tokiu būdu LSS ir LSB vadovybės, prisidengusios statuto raide ir jūrų skautų reikalų sprendimuose išėjusios iš jėgos taisyklės, pradėjo reikalus sau palankia prasme tvarkyti. Tuo neišvengiamai buvo žengiama prie LSB skilimo, kurio LSS vadovybė, jeigu būtų norėjusi ir turėtų gerą valią, būtų galėjusi išvengti.

Jūrų skautai pasitraukė iš LS Brolijos, protestuodami prieš LS Brolijos vartojamas represines priemones prieš jūrų skautus. Jūrų skautai, pasitraukdami iš LS Brolijos tikėjosi pasilikti laisvai pasyviais sąjungos nariais ir vadovybėms pasikeitus manė susitarsą. Deja, prieš savo valią, jie atsidūrė už LS Sąjungos ribų ir dėl LS Sąjungos suskaldymo jūrų skautai šiandien negali būti kaltinami.

Dar 1962. IX, 20 jūrų skautų vadovybės nariai ir jūrų skautininkai savo kolektyviniame rašte, skirame LS Sąjungos Tarybos Pirmios Pirmininkui, išdėstė visas LS Brolijos vadovų, Vyr. Skautininko ir jo pavaduotojo, daromas skriaudas jūrų skautų šakai, įspėjo ir nurodė, kad:

"...nenoras suprasti jūrų skautų darbo 40-ties metų bėgyje LS Sąjungai bei lietuvių tautai ir nuolatinės pastangos ignoruoti bei griauti jūrų skautų šakos organizacinę struktūrą, padročius ir tradicijas, gali privesti lietuvių skautų Sąjungą išsivijoje prie rimtesnio sukrėtimo, negu kad manoma."

Šis jūrų skautų vadovų įspėjimas buvo paskaitytas už nedrausmingumą ir neskaityšku grasinimu į kurį visai nebuvo kreipiamas dėmesys. Jūrų skautų vadovų pranašavimas išsipildė -- lietuvių skautų Sąjunga liko rimtai sukrėsta, ir už tai pilną atsakomybę šiandien neša aukščiausieji LS Sąjungos organai, o ne kaltinami jūrų skautai.

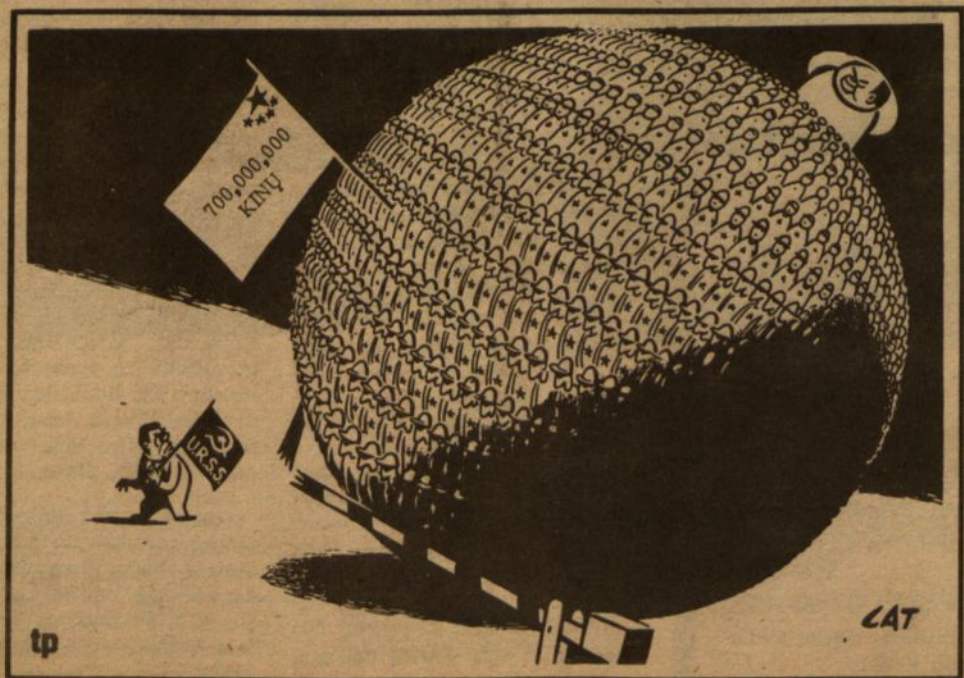
Tad štai, kokios "nerimtos" priežastys, kaip kad skelbia dabar skt. B. Juodelis, privertė jūrų skautus pasitraukti iš LS Brolijos ir vėliau nutraukti ryšį su LS Sąjunga.

Čia mano patiekta medžiaga ir faktai yra lengvai patikrinami autentiškais dokumentais, kurie randasi lietuvių jūrų skautijos vadovybės žinioje.

Baigdamas, galiu patikinti, kad lietuvių jūrų skautija, persiorganizavusi į savarankią jaunimo auklėjimo organizaciją, greta skautavimo, puoselėdama ir skleidama Lietuvos jūrinę idėją, kaip praelytę, taip ir toliau, tiek kiek tas tarnaus Lietuvos laisvinimo bylai ir lietuviybės išlaikymo reikalams, jaunimo auklėjimo darbe vadovausis Dievo, Tėvyinės ir Artimo skautiškoja ideologija, ir nežidūrint LS Brolijos pareigūnų daromų neuztarnautų priekaištų, žengs artimo meilės ir lietuviško jūrinio skautavimo keliu.

A. Butkevičius

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Pavojingas kaimynas...

TAUTOS HIMNŲ ISTORIJS UŽKULISIUOSE

Tautos himno vardas mums sukelia tautiškos poezijos bei muzikos skambantį vaizdą. Tuo vardu mes vaizduojamės iškilmingomis progomis tautos giedamą giesmę arba dainą, visų bendrai sukurtą iš tautos sąmonėje brendusių ir tik tai tautai būdingų dvasinių pradų. Išsiskyrus, kad kaip taip bent turėtų būti. Iš tikrųjų tačiau taip nėra. Ir vargiai mes galėtume surasti pasaulyje tautą, kuri savo himną būtų kūrusi tuo būdu, kaip kad buvo sukurta didelė dalis liaudies dainų. Nuosekliau šią sritį panagrinėję pastebėsime, kad gal ne viena kita kuri nors daina ar giesmė nėra taip be atodais vieno asmens arba nedidelės žmonių grupės visai tautai primesta, kaip kad himnas, kuris nuo oficialaus paskelbimo dienos tampa privalomas tautai giedoti ir jį pagerbti atstojant.

Kad himnai nebūna visos tautos ar bent jos daugumos kūrybos vaisius — pavyzdžiui netenka ieškoti kitur. Tai liudija dar neseniai mūsų visuomenėje nutilę pasikalbėjimai ir balsai mūsų periodinėje spaudoje, kur vieni samprotavo, kad mūsų tautos himnas nesąs tinkamas, nes jame nėra religinio elemento, kiti — rodinėjo, kad himno melodija esanti nelietuviška ir pan. Priešingoji pusė atsikirsdavo, patiekdama savus argumentus. Kitų tautų himnai šiuo atžvilgiu taip pat yra labai nevienodi. Vieni akcentuoja religinį motyvą, kiti pro šį dalyką praeina tylomis, o treči — sąmoningai vengia minėti Dievo vardą, kurio vietoje pasileidžia į kitus kraštutumus. Vieni savo tautos himne prašo Dievo palaimos visai savo tautai arba visam kraštui, kiti savo tautai nieko neprašo, o prašo tik užlaikyti jų karalių, kuris kartais taip išgarbinamas, kad atrodo besąs didesnis ir galingesnis už patį Dievą. O kita tauta, savo himne kreipdamasi į Dievą, beveik nieko neprašo, bet greičiau

JUOZAS STROLIA

primena Dievui Jo "pareigą" jų didžiausiam viešpačiui — karaliui. Tautos savo himnuose neturintios religinio elemento, dažniausia apgieda savo tėvynės garbę, jos grožį, laisvę ir tolygius dalykus.

Šia proga prisimintini beveik prieš du tūkstančius metų žmonijai paskelbti Kristaus žodžiai: "Mylėkite savo priešus!" Patyrinėję bet gi tautų himnus, kuriuose paprastai viešai giedamu žodžiu būna suglaustai pareiškiamas valstybės idėjos išpažinimas, mes juose ne su žiburiu nerisime priešams meilės pėdsakų. Jei himne būna suminėti ir priešai, tai dažniausiai vadovaujantis Senojo Įstatymo dvasia "akis už akį, dantis už dantį". Išvengti konflikto su Kristaus mokslo ir nepasirodyti nekrikščioniškais, kai kurių tautų himnuose ši klausulė diplomatiškai apelinama tuo būdu, kad priešų neapkęsti ir su jais "susidoroti" pavedama pačiam Dievui.

Šio rašinio tikslas — šiek tiek praskleisti dar ne visai žinomus himnų atsiradimo užkulisius, jų tolimesnes variacijas pasikeitusiose formose ir kitas aplinkybes, o be to, parodyti, kad ne visi tautų himnai yra tokie tautiški, kaip jie mums atrodo. Šiuo atžvilgiu ne vienas tautos himnas stovi užnugarėje tautos sukurtųjų dainų, kurios nors ir neturi to iškilmingumo, sutinkamo himnuose, bet jos turi būdingus jas sukurusiems tautai poetinius-muzikinius bruožus. Liečiant muzikinę himnų pusę, reikia tik stebėti, kad daugelio himnų melodijos ne tik kad neatstovauja savo tautos muzikos dvasios, bet dažnai atsitinka, kad aplenkus savus muzikos kūrėjus, jos yra ištiesai primestos kitų arba pasiskolintos iš kitų tautų, net iš savo tėvynės priešų.

Kadangi dauguma mūsų skaitytojų jau ilgesnį laiką gyvena angliškai kalbančių tautų tarpe ir anglų kalba jiems yra tapusi beveik kasdieninio vartojimo kalba, todėl angliškių tekstų citatos čia bus paliekamos neišverstos į lietuvių kalbą. Vertimai iš kitų kalbų paduodami skliausteliuose ir yra parašyti daugiausia proza.

ANGLIJOS HIMNAI

Vienas seniausiųjų himnų yra anglų "Rule, Britannia!" Jame per visus tris posmus nėra paminėtas nei Dievas, nei karalius, o tik pagal dangaus valią įvykęs Britanijos atsiradimas ir išmintinos jos teisės žemėje:

When Britain first, at Heav'n's command,
Arose from out the azure main,
This was the charter of the land,
And guardian angels sang this strain --

"Rule, Britannia! Britannia, rule the waves,
Britons never, never, never shall be slaves!"

Kiti du posmai skamba išdidžiai ir taip pat skelbia anglų tautos pranašumą. "Rule, Britannia!" yra išdidus imperialistinis Britų Imperijos pergalės himnas. Šio himno tekstas buvo sukurtas dviejų rašytojų: James Thompsono ir David Mallo, o muzika sukomponuota 1740 metais Dr. Arne's. Iš pradžių tai buvo dalis vieno London aristokratijos slouksniuose vaidinamo scenos veikalo.

Antrasis anglų himnas "God save the king" esąs parašytas londoniško Henry Carey 1743 metais, bet vokiečių muzikologas H. Riemann'as išsamiai savo muzikos leksikone šią garbę jam paneigia. Himnas prasideda ir baigiasi Dievo vardu, bet jame niekur neprisimenama nei anglų

Chicagos Lietuvių Operos vyrų choro dalis repetuoja Verdi "Requiem", kuris bus atliktas birželio 13 d. Chicagoje. Kad darbas vyktų greičiau, choras yra paskirstomas specialiai tik dalimis. Čia su viena tokia dalimi repeticiją praveda Alfonsas Gečas, kuris matomas prie pianino. Vl. Juknevičiaus nuotrauka

tauta, nei jų šalis. Per visus posmus meldžiamasi tik už karalių. Taigi, šį himną tektų vadinti karaliaus himnu.

Himnas buvo sukurtas tais laikais, kai Anglijoje ėjo varžytinės dėl sosto tarpe karaliaus Jurgio II-jo šalininkų Whigsų ir pretendentų (sostą Edvardo Stuarto šalininkų Jacobitų partijų. Gal todėl šiame himne yra atsiradęs toks antrasis posmas, kuriame prašoma Dievo sukilti prieš karaliaus priešus ir pridaryti jiems visokių nemalonumų, pav.

O Lord our God, arise,
Scatter his enemies,
and make them fall.

Confound their politics,
Frustrate their knavish tricks,
On Thee our hopes we fix,
God save the king!

Dėl šio posmo anglų himnas jau nuo senų laikų pakartotinai buvo susilaukęs daugelio prie-

kaištų. O kai po I-jo Pasaulinio Karo Ženevoje susikūrusiai Tautų Sąjungai Josephine Daskam Bacon buvo parašiusi bendrą "Tautų Himną" (su pritaikyta Beethoveno muzika iš IX-sios jo simfonijos finalo), kur per visus tris ilgus himno posmus buvo akcentuojama tautų lygybė, brolybė ir taika ir kada dar tikėta į tautų sugyvenimą, pagrįstą Tautų Sąjungos gražbylyste, tai daugeliui anglų atrodė, kad antrojo posmo žodžiai yra sunkiai besuderinami su naujų laikų tarptautinio bendradarbiavimo dvasia. Himno netinkamumo klausimas 1931 metais buvo iškeltas Anglijos Žemutiniuose Rūmuose. Šis klausimas susilaukė iš tuometinio Anglijos finansų ministerio Mr. Snowdeno netikėto ir įdomaus paaiškinimo, kad žodžiai, su kuriais kartiesanti giedama himno melodija, nesą himno dalis. Tik pati melodija esanti tautos himnas.

Po vieny iškilnių katedroje užbaigtų himno giedojimų, Angli-

jos spaudoje buvo pasirodę nuomonių, kad jų himnas esąs nekrikščioniškas, nepadorus ir negarbingas bet kurioje vietoje, o bažnyčioje jis piktžodžiaujas ir niekinas Dievą, gi katedroje — esąs iš viso triukšmingas begėdiškumas. Himno šalininkai į tai smarkiai reagavo, griežtai atsikirsdami ir nurodydami jau nuo amžių bažnyčios giedamas Dovydo psalmes, ypač 83-ją psalmę, kur Dievas esąs taip pat "begėdiškai" prašomas išnaikinti visus Izraelio priešus, kad jie pavirstų į žemės trąšas.

Įvairiais laikais buvo sukurta daug rimtų anglų himno pakaitalų ir netikusių šlykščių, pagal himno melodiją dainuojamų, satyrų ir parodijų, kaip pav., Didžiosios Prancūzų Revoliucijos laikais Anglijai taikomas giljotinos himnas:

To the just Guillotine,
Who shaves off Heads so clean
I tune my String!
(Nukelta 16 psl.)

Alice Stephens, gerai žinoma muzikė, kuri su savo ansambliu yra įsijungusi į žuvusiųjų pagerbimo koncertą birželio 13 d. Chicagoje, repetuoja su viena choro dalimi, rengdama choristes tam svarbiam pasirodymui McCormick teatre. Vl. Juknevičiaus nuotrauka

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

ANDRIUS MIRONAS

PO LAIVU

DIRVOS KONKURSE PREMIJUOTA NOVELĖ

(1)

Algį Klimą užtikau jo studijoje su įkarščių įnikusi į drobę ir dažus. Jis net neatsakė į mano sveikinimą, paraudusiomis akimis žvelgdamas tai kažkur pro molberto viršų, tai staiga net susikuprindamas kruopščiai lipdydamas dažų tižes, tai atbulas atsitraukdamas ir iš tolo įvertindamas savo darbą. Tik po gerų penkių minučių metė teptuką ir paletę ant stalo, apkrauto visokiausiais dailininko įrankiais ir dažų tūbelėmis. Tarytum tiksliai dabar pamatęs mane, sušuko:

— Andriau!! Sveikas gyvas! Tiek ilgai nesimatė! Apsikabinome. Tiesą pasakius, buvau kiek pyktelėjęs dėl visiško jo nesidomėjimo manimi. O juk dvejus metus nesimatėme.

— Matyt, labai svarbų paveikslą kuri, — pasakiau jam atvirai, — kad net manęs įeinančio nepastebėjai.

— O, atleisk, Andriau!... Eikš, pasižiūrėk! Argi ji ne dieviška?

Jis nusitempė mane ir pastatė prieš savo naujausią kūrinių. Išplėtas akis žiūrėjau vis labiau susižavėdamas

neapsakomu grožiu, dvelkiančiu iš drobės į mane, nors kūrinyje galutinai dar nebuvo baigtas.

Centre jūros dugno, apgyvento įvairiausių žuvų, keičiausių formų ir ryškių spalvų gyvūnų, sukosi nepaprasto grožio mergina. Jos judesys toks greitas! Atrodė, jog ji sukasi, nes matoma jau ryškiose dvejose padėtyse — iš priekio ir iš profilio. Sukinys dar turėjo daugybę neaiškių kitų padėčių. Iš karto matoma, kad mergina juda, sukdamosi ant vienos kojos, kitą sulenkusi, o rankas ištiesusi į šalis. Jos veide žaidė tokia gyva šypsena, rodos, tuoj garsiai prasijuoks! Nepaprasto baltumo dantys žibėjo tarp dailių lūpų, o minkštuose skruostuose ryškėjo dvi švelnios duobutės, teikdamos moters veidui vaikiškumo atspalvį. Kadangi žinojau Algio paprotį piešti tik iš gyvenimo, supratau, kad Algis beviltingai įsimylėjęs į pozavusią jam moterį. Tačiau ji buvo verta to! Tokio grožio dar nesu matęs.

— Kažkas nepaprasto! — nesulaikiau šauksmo. — Algį, tu sukūrei neapsakomai gražų paveikslą!!

Algis nervingai užsidedė cigaretę.

— Ar pastebėjai tą dvilypumą?

— Taip! Iš priekio ir iš šono! Bet veidas tas pats!

— Lygiai kaip ir ji pati! Vieną dieną vienokia, o kitą jau visai kitokia... Bet sėsk, Andriau! Aš noriu tau papasakoti apie ją. Tu būtinai turi žinoti viską!

Algis bekalbėdamas išėmė iš spintelės butelį raudono vyno ir dvi stiklines. Padėjo ant stalo, viena ranka nužėdamas ant grindų kas ant jo buvo padėta. Prisi- traukęs taburetę, pasiūlė man sėstis kėdėn.

— Man skaudu, ir aš turiu atsisiklausti tavo patarimo. Tu mano geriausias draugas, kokį tik esu kada turėjęs.

Taip pat esi nevedęs, todėl geriausiai mane gali suprasti. O supratęs ir patarsis geriausiai, ar ne, Andriau?

— Nežinau, Algį. Kas gi yra? Pasakok! Aš klausau. Algis išgėrė pusę stiklinės vyno ir ėmė pasakoti keistą jo pergyventą istoriją.

Gedimino gatvės mūrinio pastato pusrūsų įrengta kavinė. Lenkų okupacijos laikais ji vadinosi "Pod Okrętem", o dabar savininkai šį vardą išvertė į lietuvių kalbą ir šviečiančios raidės praeviams skelbė, jog čia atsilankęs jausis tarytum būtų "Po laivu". Iš kur šis vardas kilo, sunku būtų spręsti. Paprastai po laivu juk turėtų būti vanduo ir dar giliau — jūros dugnas. Savininkai margaspalvę jūros dugno karalių pabandė atvaizduoti, prikabinę palubę įvairiausių jūros gyvūnų. Net ant sienų, tarp gausių paveikslų ir fotografijų. Kiekviena ložė su stalu ir suolais abiejuose šonuose turėjo savo atskirą dekoraciją, vis kokias nors kitokias jūrų gelmių arba žuvų iškamšas, įvairiausias medžius, žvaigždes bei arkliukus virš galvų ir įvairių dailininkų jūros motyvais pieštas miniatiūras arba ir pilno formato paveikslus. Radau čia ir Aivazovskio jūros vaizdą. Tos ložės kavinėje nedidelės, bet jaukios. Bendrosios patalpos vidury pora stalų su suolais. Viskas senovinio stiliaus. Visu taip pat paduodamas bavarų tipo kaušuose su viršelais. Žodžiu, patalpa atrodė visai simpatiška, o man, kaip menininkui, čia buvo daug stebėjimo taškų. Specialiomis uniformomis švariai apsirengusios padavėjos patarnavo svečiams labai mandagiai. Beveik visos jos kalba tik lenkiškai, todėl ir publika čia daugiausiai lenkų tautybės. Mat buvę ponai prie savo senų laikų įpročių ir užgaidų, užsispyrę laikosi jų ir dabar, nors sovietų proletariatas, savo diktatoriaus atsiųstas, stengiasi visus Vilniaus gyventojus sulygtinti po geležiniu padu.

(Bus daugiau)

TAUTOS HIMNŲ ISTORIJS UŽKULISIUOSE

(Atkelta iš 5 psl.)

išleistas atvirutėje su paveikslu, kuriame pavaizduota klauilė, tempianti giljotinos virvę, o asilas, simbolizuojas karalių, laiką po giljotina pakidęs savo galvą.

Karalienės Viktorijos sukakties proga dvarui artimų žmonių jam buvo patiekta patvirtinti toks himno antrojo posmo pakaitalas: "O Lord God arise! Bless England's enemies and make them good," kurį perskaitysi karalienė pareiškė: "No, I wish to compound their politics and frustrate their knavish tricks". Tuo šis Anglijos himno pakeitimo klausimas baigėsi ir himnas pasiliko tas pats.

Pravartu pažymėti, kad anglų "God save the king" melodija netrukus persimetė į kai kurias Europos ir Jungtines Amerikos Valstybes, kurių poetai, prisilaukdamiesi jos metro ir ritmo -- beveik šabloniškai -- sukūrė savo tautos himnus: Olandija -- 1763 m., Danija -- 1790 m., Prūsija -- 1793 m. (beveik tuo pačiu laikui kitos vokiečių valstybės -- Hannoveris, Braunšveigas, Saksonija, Vėmaras ir kt.), Šveicarija, Italija, Lichtenšteinas, Švedija, Rusija, JAV-bės.

Čia minimasis himnas iš pradžių buvo malda už Anglijos karalių, kuris -- būdamas Hanoverio vokiečių -- blogai kalbėjo anglų kalbą ir nesidomėjo nei britų kultūra, nei jų aukštąja politika. Labai daug laiko jis praleisdavo savo gimtinėje Hanoverio, todėl su prantama, kad himnas greit atsirado ir Europos žemyne. Pirmąsyk jis buvo išleistas Haagoje 1766 metais masonų giesmių rinkinyje "La libre-maçonnerie", o pirmoji masonų ložė buvo įkurta Londone jau 1717 metais. Iš ten masonų judėjimas labai greitai plito ir visoje Europoje, todėl nenuostabu, kad himnas "God save the king" savo karjerą pradėjo kaip masonų giesmė, nes masonų ložės Europoje buvo organizuojamos ir vadovaujamos anglų.

Ne vien kitų tautų himnai buvo giedami su "God save the king"

melodija, bet ir pirmosios moterys sufražistės 1795 m. spalio 17 d. "Philadelphia Minerva" lairaštyje buvo paskelbusios pagal tą melodiją giedamą savo himną "Rights of Woman", kuris prasideda: "God save each Female's right; Show to her ravished sight, Woman is free". Be to, tiek Europoje, tiek ir Šiaurės Amerikoje atsirado daug religinių giesmių su anglų himno melodija. Jos ir dabar tebegiedamos. Net ir lietuviai JAV-bių ir Kanados baptistai tą melodiją yra panaudoję vienai savo giesmei, kažkodėl pavadintai "Amerika". Tėvynė meilinga Dr. Jan Bull (originalo kalba netaisyta), kurios tekstas bet gi kalba ne apie Ameriką, bet apie Lietuvą:

Tėvynė meilinga, žemele prigimta,
Tau dėdosiu,
Žemie Tėvų musu, Lietuva garbensiū,
Tu vysad man buse, Atmenama ir t.p.

(Kankles Lietuviškos Padarita A. P. Stankevičios, American Baptist Publication Society Philadelphia 1915, p. 64.)

Anglijos himno melodija turėjo įtakos ne tik įvairių tautų himnų ir religinių tekstų autoriams, bet ir grynai instrumentinės muzikos kūrėjams. Garsusis italų smuikininkas Niccolò Paganini (1782-1840) yra sukūręs smuikininkams sunkiai įveikdamas variacijas "God save the king" melodijos tema. Kiti kompozitoriai tą patį temą yra panaudoję savo simfonijose ir fortepijono muzikoje.

Užbaigiant šią Anglijos himnų atsiradimo ir jų "emigracinių žygių" apžvalgą, norisi tik pridurti, kad senumo atžvilgiu abu Anglijos himnai užima antrąją vietą. Seniausias pasaulyje, nuo 1570 metų ligi šių dienų tebegiedamas yra Olandijos himnas "Wilhelmus van Nassouwe".

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTYBIŲ HIMNAI

"The Star-Spangled Banner" himno tekstą parašė amerikietis teisininkas Francis Scott Key

kuris anglų - amerikiečių karo metu kaip arbitras buvo internuotas britų karo laive, kai 1814 m. rugsėjo 12 naktį angliai ėmė bombarduoti JAV-bių tvirtovę Mc Henry. Eilėraščio pradžią jis parašė ant seno voko, būdamas dar priešių laive. Savo sukuriam tekstui melodiją jis paėmė iš tuometinių JAV-bių priešių anglų, kurie kitą dieną po bombardavimo daugiausia dainavę taip vadinamą anakreonininkų išgėrimų dainą "To Anacreon in Heaven". Tai buvo Londono aristokratijos sluoksnių socialinio - muzikinio - masonų klubo konstitucinis himnas. Minėtojo klubo nariai žiemos sezono metu kas antrą savaitę susirinkdavo į vienos ištaigingos Londono tavernos salę į uždarus labai aukšto lygio koncertus. Koncerto programai pasibaigus, visi klubo nariai kartu vakarieniaudavo, o vakarienei pasibaigus prasidėdavo linksmonių dalis su vynu, linksmomis dainomis ir juokais. Šios dalies įvadu, pagal tradiciją, visuomet būdavo dainuojamas klubo konstitucinis himnas:

To Anacreon in heaven, where
he sat in full glee,
A few sons of Harmony sent
an petition,
That he their inspirer and patron
would be,
When this answer arrived from
the jolly old Grecian:

Voice, fi dle, and flute,
No longer be mute,

I'll lend ye my name, and inspire
ye to boot:
And besides, I'll instruct you,
like me, to entwine
The myrtle of Venus with
Bachus's vine.

Šios dainos žodžius buvo parašęs Ralph Tomlinson, Esq., o muziką sukompanavo John Stafford Smith 1775 metais. Daina turėjo didelį pasisekimą. Ji būdavo dainuojama ne tik Anglijoje, bet ir jos salynuose, bet labai anksti ji atsirado ir Šiaurės Amerikoje. Kaip "brolybės daina" ji buvo dainuojama Kolumbijos anakre-

LSK ŽAIBAS AMERIKOS TINKLINIO PIRMENYBĖSE

Kiekvienais metais gegužės mėnesį Amerikos Tinklinio Sąjunga (USVBA) sezono pabaigai ruošia visos Amerikos tinklinio varžybas -- National Volleyball Championships.

Šiais metais tos varžybos įvyko Omahoje, Nebraskoje, gegužės 5-8 d.d. Keturiuose grupėse -- moterų, vyrų, senorių (vyrų virš 35 metų) ir universitetų -- rungėsi 84 komandos, dalyvavo apie 800 geriausių JAV tinklininkų. Žaidimai vyko keturias dienas, keturiose aikštėse nuo 8 val. ryto iki 12 val. nakties. Visi keturi turnyrai buvo praversti dviejų minusių sistema, buvo sužaistos 164 rungtynės.

Moterų grupėje dalyvavo 22 komandos, jų tarpe ir Clevelando LSK Žaibas, kaip Lake Erie

onininkų organizacijoje, kuri buvo įsteigta New York City mieste 1795 metais. Didelio šios dainos populiarumo priežastis buvo ta, kad nuo senų laikų ji būdavo dainuojama kaip masonų giesmė. Ta pat proga pravartu prisiminti, kad ir Britanijos himnas buvo giedamas masonų ložėse.

Nėra abejonių, kad JAV-bių himno autorius Francis Scott Key mokėjo anakreonininkų giesmės žodžius ir melodiją. Jos metras ir ritmas turėjo būti jo sąmonėje tada, kai jis priešių laive užrašinėjo savo patriotinį eilėraštį. Kiekvieną atvejų tai parodo jau pats pirmasis "The Star-Spangled Banner" himno teksto leidinys, ant kurio pažymėta: "Tune -- To Anacreon in Heaven".

Ši JAV-bių himno melodijos istorija turi panašumo su Lietuvos istoriniais įvykiais ir primena 1919 metus, kada nepriklausomybės kovose su bolševikais Lietuvos kariuomenė atžygiavo nuo Ukmergės į Utenos apylinkes, dainuodama:

Girios, kalneliai, sveikiname
jus,
Ruoškite drąsuoliams tinkamus
kapus!

Šiai dainai melodiją tuomet buvo taip pat pasiskolinta iš Lietuvos priešių rusų 1914-1918 metų karo dainos:

Gory, veršiny, vas ja vižu
vnov',
Karpatskije doliny -- kladbišce
udal'cov.

(Kalnai, viršūnės, aš jus vėl
matau,
Karpatų slėneliai -- drąsuolių
kapai)

Labai gražus tekstas kitos JAV patriotinės giesmės, parašytos Samuel Smith'o ir pagal anglų "God save the king" melodiją giedamos JAV-bėse jau nuo 1832 metų, kuri tačiau oficialaus himno teisių neturėjo:

My country, 't is of thee,
Sweet land of liberty,
Of thee I sing;

Land where my fathers died,
Land of the pilgrims' pride,
From ev'ry mountainside
Let freedom ring ir t.t.

PRUSIJOS HIMNAS

Pagal iš anglų skolintą "God save the king" melodiją buvo giedamas Prūsijos himnas:

Heil dir im Siegerkranz,
Herrscher des Vaterlands!
Heil, Kaiser, dir!

Fuehl in des Thrones Glanz
die hohe Wonne ganz,
Liebling des Volkes zu sein!
Heil, Kaiser, dir!

(Valio, tau pergalės vainikas,
Tėvynės valdove, tau valio!
Kaizeri, tau valio!
Garbėje sosto nuostabaus
kilniųį džiaugsmą jausk
tautos numylėtini besąs.
Kaizeri, tau valio!)

Himnas buvo išleistas 1790 metais. Jame per visus penkis ilgus, pastorius Heinrich Harries parašytus, himno posmus, be jo kio religinio elemento, yra pademonstruotas visos vergišką tuometinio kaizerio Friedricho Vilhelmo asmens garbinimas, pasižadant "kaempfen und bluten gern fuer Thron und Reich" (Kovoti ir su malonumu kraują pralieti už sostą ir reichą).

(Bus daugiau)

bietės atsiliegiu laimėdamos rungtynes 2:1. Tik prasidėjus žaidimui buvo matyti lietuvaičių pranašumas -- stipresni servai, kirtimai, geresnis kamuolio valdymas, gynyba. Pirmas setas greitai pasibaigė 15:5 žaibo naudai. Antrą setą pradėjo ir gerai ir neužilgo turėjo 13:8 savo naudai. Bet čia meksikietės susilėmė, o žaibietės padarė keletą servavimo klaidų iš eilės ir Meksika laimėjo 15:13. Trečiame sete LSK Žaibas vėl atgavo savo formą ir lengvai laimėjo 15:6.

Paskutinės rungtynės žaibui teko žaisti su geriausia moterų tinklinio komanda -- Chicago Rebels. Po labai kietos kovos, ypač antrame sete, Chicago Rebels laimėjo 15:7, 15:13.

Ne vienas tinklinio žinovas iš Californijos gerųjų tinklinio komandų stebėjosi LSK Žaibo padaryta pažanga nuo pernai rudensio New York'e ir spėjo kad su truputį stipresniu puolimu LSK Žaibas sekančiais metais galėtų dar aukščiau pakilti. Gaila, kad Š.A. Lietuviai Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos Centro Valdyba taip nesidomėjo šiuo LSK Žaibo sporto vienetu, kad net neatšakė į laišką, kuriuo Žaibo tinklininkės kreipėsi prašydamos paramos šiai kelienei.

Visose keturiuose grupėse vyravo komandos iš Pietų Californijos, kur tinklinis yra labai populiarus. Vyrų ir moterų grupėse pirmas keturias vietas laimėjo Californijos komandos; Universiteto turnyrą laimėjo UCLA, baigminėse rungtynėse nugalėjusi Santa Monica City College.

Šis turnyras iš žaibiečių pareikalavo daug darbo ir lėšų. Kelionės išlaidos siekė apie \$150 kiekvienai komandai narei. Kad bent dalinai tas išlaidas padengti, LSK Žaibas gegužės mėnesio 22 dieną, šv. Jurgio parpijos salėje, rengia koncertą - vakarą. Visi Clevelando lietuviai yra kviečiami atsilankyti, išgirsti Clevelando Vyrų Oktetą su soliste Irena Grigaliūnaite, linksmai praleisti vakarą ir tuo patį padėti Clevelando Žaibo tinklininkėms.

rkb

ATLANTO RAJONO SKAUTAMS

Gegužės 1-2 d.d. Worcester, Mass. įvyko LSS Atlanto Rajono vadovybės posėdis, kuriame nutarta atkreipti vadovų-vių bei skautų - skaučių dėmesį į žemiam išvardintus darbus ar įvykius:

1. Visų Atlanto Rajono vietovių Seserijos, Brolijos ir Akademinių Skautų Sąjūdžio vienetai yra prašomi nerengti paskirų Lietuvos okupacijos 25 metų sukakties minėjimų, bet aktyviai ir organizuotai prisidėti prie šiuo tikslu visuomenės rengiamų demonstracijų ar minėjimų. Vietovėse, kur tokie minėjimai nėra organizuojami, skautai - skautės raginami imtis iniciatyvos patys juos rengti.

2. Skautai vyčiai, vyr. skautės ir akademiškai skautai raginami ku gausiausiai dalyvauti lietuvų žygyje į Washingtoną gegužės 15 d., o kur reikia, talkininkauti šios žygio organizatoriams ir vadovams. Tikslinės informacijos galima gauti pas atskirose vietovėse sudarytus specialius komitetus, ir laikraščiuose.

3. Atlanto Rajono skautų tėvai yra užsimoję nupirkti skautams stovyklavietę. Šiame reikale jie yra jau toli pažengę, tačiau dar daug darbo yra prieš akis. Visi skautai - skautės yra prašomi visomis išgalėmis talkininkauti atskirose vietovėse suorganizuotiems stovyklavietės vairo komitetams.

4. Birželio 26-27 d.d. Worcesterj, Mass., įvyks jubilėjinis, dešimtoji, Atlanto Rajono skautų-skaucių sporto šventė. Visas rytinio pakraščio skautiškas jaunimas kviečiamas šioje šventėje dalyvauti. Sporto šventės taisyklės ir visas kitas informacijas

formacijas galima gauti pas atskirų vietovių vienetų vadovus arba pas šventės organizatorių "Nevėžio" tunto turtininką s. fil. Petrą Molį, 72 Topsfield Circle Shrewsbury, Mass.

Romas Kezys
LSS Atlanto Rajono Vadas

DABAR GERIAUSIAS LAIKAS ĮRENGTI TVORAS JOSŲ NAMŲ PUOSNUMUI IR ŠEIMOS SAUGUMUI.

Įrengiame tvoras, duris, langus, stogelius, tureklus ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų pagerinimui ir papuošimui.

KOSTAS BUTKUS

Telefonai: CHICAGO

Ludlow 5-6291,
bet kuriuo laiku,
Prospect 8-2781
rytais ir vakarais.

ATSILANKĘ Į DIRVĄ

6907 Superior Ave.,

rasite ne tik naujausių ir seniau išleistų lietuviškų knygų, bet yra gausus pasirinkimas plokštelių, rankų darbo medžio drožinių, audinių ir gintaro išdirbinių.

Istaiga atdara kasdien iki 5:30 val. vak., šeštadieniais iki 2 val. p. p.

tik tiesioginė
liepsna padaro
juos taip skanūs!

tas pats!

Tiesioginė, sunkiai dirbanti, nešposaujanti liepsna. Kiek skonio ji suteikia maistui. Tiesioginė liepsna suteikia kai ko ypatingo ir alaus skonui. Ji veikia kiek skirtingai, bet rezultatai tie patys... puikūs skonis. Ugnimi darymas yra tradicinis Senojo Pasaulio būdas... juo išgaunamas geresnis skonis iš visko, kas dedama alų darant. Ugnimi darymas yra brangesnis, bet tuo būdu išgautas skonis labiau patinka klientams. Ragauk šaltą Stroh's dar šiandien. Tai vienintelis Amerikoje ugnimi darytas alus.

Stroh's
FIRE-BREWED FLAVOR

ŽIURĖKITE BEISBOLĄ, JUNGUS ABC-TV KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ, WEWS, Channel 5

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Kun. Spurgis, Draugo administratorius, šv. Jurgio parapijos kapeliono P. Dzegoraičio lydimas, lankėsi Dirvos redakcijoje ir susipažino su ofseto spausdinimo metodais. Malonus svetys iš Chicagos buvo atvykęs į Clevelande vykstančią Čiurlionio Ansamblio šventę.

• J. Bubelis, iš Philadelphia, aplankė Dirvos redakciją ir pasikeitė nuomonėmis visuomeniniais ir spaudos reikalais.

• K. S. Karpus, ALT S-gos Clevelando skyriaus vicepirm., kurio globoje yra filmai prezidento Antano Smetonos atvykimo į Clevelandą 1941 metais, ir laidotuvių 1944 metais, pakvietė Detroito A. L. Tautinės Sąjungos skyriaus, vyksta į Detroitą parodyti tuos filmus šeštadienio vakare, gegužės 15 d., Lietuvių namuose, 3009 Tillman. Pradžią 8 val. vakare.

• ALT S-gos Clevelando skyriaus narių susirinkimas įvyks gegužės 16 d. (sekmadienį), 11:30 val. ryto Dirvos patalpose. Dienotvarkėje ALT S-gos Seimo ir skyriaus tolimesnės veiklos reikalai.

• LB Clevelando I-os Apyl. visuotinas susirinkimas kviečiamas gegužės 16, d., 12 val., Lietuvių svetainėje.

Darbotvarkėje: 1. Apyl. Valdybos pranešimas; 2. Naujos Valdybos rinkimai; 3. Einamieji reikalai.

Prašome šiame susirinkime skaitlingai dalyvauti. Valdyba

PARDUODAMAS NAMAS

Naujosios parapijos rajone, 6 kamb. colonial. Parduoda savininkas.

Teirautis tel. IV 1-3684. (52-56)

Bendras vaizdas iš Čiurlionio ansamblio sukaktuvinio baltiaus Clevelande. Scenoje Čiurlioniečiai su savo vadovais p. Mikulskiais.

Čiurlionio ansamblio vadovai Ona ir Alfonsas Mikulskiai per sukaktuvinį baltį buvo apdovanoti gėlių vainikais.

V. Pliodžinsko nuotrauka

ČIURLIONIEČIŲ LAIMĖJIMAI IR LAURAI

Tatai buvo pirmoji Čiurlionio ansamblio sukaktuvinių dalyvių akademija ir banketas šv. Jurgio parapijos salėje gegužės 8 d.

Sukaktuvėms rengti komiteto pirmininkas F. Eidimtas tarė įžanginį žodį ir programai vadovauti pakvietė J. Daugėlą, kuris trumpais, bet sodriais bruožais apibūdino ansamblio nuopelnus, laimėjimus bei pastangas, pabrėždamas, kad per 25 metus ansamblyje įvairias tarpais dalyvavo net 800 pasišventėlių (deja, kiti kalbėtojai vėliau minėjo "apie septynetą šimtų").

Iškvietus scenon pavadėmis ansamblio dalyvius atliktųjų metų skaičiaus eile ir nuotakiai pakilus, sugiedota vadinamasis ansamblio himnas -- Lietuva brangi. Išpušis labai jaudinantis. Žinome, kad ši daina, tiksliau -- beveik giesmė, dažnai visur pagarbiai atliekama, bet nejučiomis prisimename, kad patsai to teksto kūrėjas Maironis yra pakeltęs pirmuosius žodžius "Lietuva brangi" kitais "Graži, tu mano". Būty naudinga visiems tuo susirūpinti. Juo labiau, kad Lietuvos himną irgi girdime jau pakelsta, ne tokį koks Kudirkos paliktas, nors kai kas ir dabar dar yra taisyti.

Pagrindinėje prakalboje (programoje -- akademijos kalba) A. Augustinavičienė visokeriopai nupiešė A. Mikulskio, O Mikulskienės ir viso ansamblio ypatybes, muzikiską jautrumą, dainos branginimą ir jos salius su tautos dvasia. Kalbėtojos paveikti sujudome, susijaudinome ir drauge su ja pergyvenome brangias, kilnas akimirkas, skaudžiai duriančias mums į širdį išseivijoje.

ALB I-sios Clevelando apylinkės pirmininkas F. Eidimtas pranešė apie dovanotą ansambliui \$1,000 paskolą. Klebonas kun. B. Ivanauskas dovanavo šio vakaro salės nuomą. Dainavos ansamblio pirmininkas E. Slavinskas įteikė adresą ir ansamblio plokštelę.

Iš garbės komiteto, sudaryto šiai šventei, atvyko tik muz. J. Žilevičius, kiti dėl įvairių rimtų

klūnių nepasirodė, nors ir pasveikino.

PLB pirmininko J. Bačiūno vardu pasveikino vicepirmininkas St. Barzdukas. Buvusių Čiurlioniečių atstovai J. Stempužis pareiškė puikūs sveikindimus ir linkėjimus.

Ansamblio pirmininkas Vl. Plečkaitis įvardijo ištisą eilę apdovanojamųjų narių už nuopelnus. Sveikinimai raštu gauta iš visų kupo V. Brizgio, Lietuvos atstovo J. Kajecko, muz. J. Žilevičiaus, PLB pirmininko J. Bačiūno, VLIK pirmininko V. Sidzikausko, ALT ir LRKSA pirmininko L. Šimučio, ALB tarybos pirmininko V. Volerto, SLA prezidento P. Dargio, muziko Pr. Ambrazo su ansambliui dedikuojamu nauju kūrinio ir gausybės kitų iš JAV, Kanados, Europos ir Australijos.

Pabaigoje A. Mikulskis tarė žodį kupinomis entuziazmo mintimis.

Akademią suplanuota gana kruopščiai. Giriančių vertinimų ir tikro puoširdumo buvo sukaupu. Ansamblio pasiaukojimas ir kūryba iškelta aikštėn vaizdingai, nors ir užsitęsė net 1 v. ir 40 min.

Sugiedojus Lietuvos himną, prasidėjo linksmoji dalis: vaishės ir šokiai. Šeimininkavo patyri ir apsuksi O. Jokūbaitienė sukelio mės darbščiomis talkininkėmis. Staly buvo surikuota tiek, kiek betilpo. J. Juodėno vadovaujamoji jaunimo kapela vis labiau ir labiau lavinasi ir visiems patinka.

Vladas Braziulis

• Prieš atnaujinami savo draudimus, palyginkite kainas telefonuodami V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 531-2211.

PARDUODAMAS NAMAS

1057-59 — 169 gt. 2 butai. Teirautis: Rock Creek. Ohio. Tel. 563-3176.

(54-56)

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vienos ir dviejų šeimų namų. Bonna, Hecker, Addison, Cornelia ir kt. Arti gero susisiekimo, bažnyčios, mokyklos. Nebrangūs. galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

Investavimui

32 butų, arti Lake Shore Blvd. Naujas — mūrinis.

8 butai, nuoma 440 dol. mėn. 22,000 dol. Duokite pasiūlymą.

Didelis pareikalavimas a vienos ir dviejų šeimų namų šv. Jurgio ir šv. Vito rajone. Norintieji parduoti sūbiai skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė ir Ant.

Mikoliūnas

15969 Euclid Ave.

UL 1-6666

CHICAGO

MOKSLEIVIŲ PAVASARIO ŠVENTE

Trečioji Chicagos Apygardos lituanistinių mokyklų moksleivių pavasario šventė įvyks šių metų gegužės mėn. 23 d. Bučo sodyboje Willow Springs, Ill.

Ši pavasarį šventėje dalyvaus didesnis skaičius mokyklų, todėl ir programos išpildytojų bus žymiai daugiau. Šventei mokyklos jau pasiruošę. Būleka apipavidalinti programą generalinių reperičių metu, kurių yra numatytos net dvi, ir šventė paruošta. Oficialioji programos dalis susidės iš tautinių šokių ir dainų. Tautinius šokius šoks net trys grupės: jaunesnieji pradžios mokyklų moksleiviai, vyresnieji ir -- aukštesniosios Chicagos ir Cicerio lituanistinės mokyklos. Dainas dainuos jaunesniųjų ir vyresniųjų moksleivių jungtiniai chorai. Šokiams vadovauja Chicagos apygardos švietimo komisijos narė Pranciška Gramontienė, chorams diriguos Juozas Bertulis ir Faustas Strolia.

Po oficialios programos dalies, kad jaunimas nenuobodžiautų, numatyta suruošti eilę sporto rungtybių. Bus prarastos tinklinio ir kvadrato varžybos, taip pat bus ir komiško sporto numerių. Laimėtojai gaus dovanas. Techniškai programą ir sporto reikalus tvarkys Marquette Parko LB Apylinkės valdyba, o Cicerio Apylinkė vaishis svečius skaniais patiekalais. Galvina minkštieji gėrimai bus Brighton Parko Apylinkės žinioje, o įkaltusiems atšalti ledus parūpins Jonė Bobinienė. Svečius priims ir automobilių pastatymą tvarkys LB Gage parko Apylinkės valdyba. Šventę organizuoja LB Chicago Apygardos valdyba.

(Š)

• Jonas Jasaitis, JAV LB Centro valdybos pirmininkas, dalyvavo Pietryčių LB apylinkių atstovų suvažiavime Baltimorėje š. m. gegužės mėn. 2-3 dienomis. Suvažiavimas praėjo darbingoje nuotaikoje, išklaudyta daug įdomių paskaitų ir suorganizuota LB Pietryčių apygarda.

Suvažiavimą globojo Baltimorės apylinkės valdyba. Jai pirmininkauja senas Bendruomenės veikėjas Julius Šilgalis.

• Jaunimui skiriamos literatūros premijai atrinkti komisijai prisiūsta 24 veikalai. Iš jų 7 — poezijos rinkiniai, 8 — scenos veikalai ir 9 — prozos kūriniai. Veikalai sugrupuoti į

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ BANGA

CAPE COD'E, MASS. GREAT MARSH ROAD. CENTERVILLE, MASS.

- Prie Atlanto vandenyno, Golfo srovės šildomo garšaus CRAIGVILLE Beach.
- Patogūs kambariai ir atskiri namukai, kur patiems galima gamintis valgi.
- Skanūs lietuviški valgiai.
- Grynas pušų oras ir rami vietovė poilsiui.
- Svečiams be nuosavų automobilių — transportacija į ir iš paplūdimio.
- Šalia "Bangos" randasi ežeras su paplūdimiu. Žuvavimo mėgėjams yra laivelis.
- Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakytais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštys,

B A N G A,

Box 188, Centerville,

Cape Cod, Mass.

Tel. (617) SP 5-4633.

PARDUODAMAS NAMAS

3 miegamųjų ranch. Didelis sklypas. Reikia apžiūrėti, kad įvertinus. Richmond Heights rajone.

Telef. IV 1-0524.

(53, 55, 56)

5 grupės ir perduoti komisijai skaityti. Komisijai su daro šie rašytojai ir mokytojai: Benediktas Babrauskas, Kazys Bradūnas, Česlovas Grincevičius, Juozas Plačas ir J. Juozevičiūtė.

• Rašytoja J. Narūnė-Pakštienė Vaikų Namelių auklėtiniais atsiuntė tris savo knygeles su prasmingais įrašais: knyga Gintarėlė — "Lyg ankstybo ryto spinduliui, pirmajam kultūringam lietuviukų židinėliui siunčiu savo Gintarėlę". Jaunieji Daigeliai — "Mano brangiems, mažiems tautiečiams Montessori Draugijos darželyje". Gintaro Takais — "Lietuviškais gintarais švytkite, auklėjimu žavėkite".

GINTARO BALIUS

Chicagos Lietuvių Moterų Klubas, kuris susiorganizavo prieš 40 metų, Lietuvai vos atgavus nepriklausomybę, daug dėmesio skiria lietuviųbės sustiprinimui išsilvijoje. Klubo pagalba buvo remiamos prieglaudos, mokslo įstaigos, pavergtos Vilniaus našlaičiai ir moksleiviai, ypač Em. Vileišienė renkanti aukas Amerikoje.

Ištikus Lietuvos tragedijai, atsirado Balfas, ALT, affidavitai ir tremtinių įkurdinimas, kur klubas turėjo progą pasireikšti. Šiandien daug kas prašo paramos: skautai, studentai, lituanus, Balfas, įvairūs Fondai, Per paskutinius kelius metus klubas suteikė stipendijas mokslo siekančioms jaunuolėms.

Galime užtikrinti, kad reikalui atėjus viso narės ir tos pačios debutantės stotį darbą už Lietuvos laisvės atgavimą. Pačios debutantės yra pasižymėjusios ne tik mokslo, sporto ir meno srityse, bet ir visuomeninėje veikloje. Jos niekad nesidrovi, bet visada didžiuojasi savo kilme ir todėl pasirenka "Gintaro Balių" savo debutui. Reikia pažymėti, kad klubo veikla susilaukia plačių atgarsių Chicagos amerikietiškoje visuomenėje ir spaudoje.

Rengėjos šiais metais džiaugiasi, kad Chicagos skautai įsijungė į baltiaus rengimą. Gintaro tunto jaunimas sutiko būti debutančių palydovais. Gintaro baltiaus visos pajamos, kaip ir visuomet, yra skirtos stipendijoms, kuriomis kiekviena lietuvaite gali pasinaudoti.

Atjausdami tėvų ir senelių džiaugsmą, kad jie turi galimybę lietuviškoje bendruomenėje jas pristatyti, priimkite tas debutantes širdingai ir tuo stenkimės apjungti visas lietuvių kartas į vieną, nes dar niekas nežinoje kaip ilgai mes būsime be tėvynės. (db)

DETROIT

AUKURO KONCERTAS

Detroito Dr. V. Kudirkos vardo Lituanistinė mokykla gegužės 15 d. rengia ir globoja Clevelando vysk. M. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos "Aukuro" ansamblio koncertą. Pradžią 6:30 val. Lietuvių namai, 3009 Tillman g. Detroit, Mich.

I šį paskutinį priešatostoginį koncertą tikimės, atvyks dauguma tėvelių su vaikais. Choriui diriguos muz. Alf. Mikulskis. Tautiniams šokiams vadovaus Teresė Neimaniūtė ir Ingrida Stasaitė. Kanklių orkestrui vadovaus Ona Mikulskienė.

Clevelando vaikų - lietuviukų koncertą paremkime savo atsi-lankymu. Turėsime patys daug dar neišgyvento džiaugsmo, džiaugsis juo labiau jautrūs mūsų vaikai. Šį koncertą jau parėmė aukomis gydytojai: B. Kvietys, Vyt. Majauskas, Vyt. Milleris, G. Petersonas, P. Šepetys, O. Vaitas, P. Žemaitis.

(v.mg.)

• Filmas apie prezidentą Ant. Smetoną bus demonstruojama Detroito Lietuvių Namuose žemutinėje salėje, gegužės mėn. 15 d., 8 val. vak.

Filmas užsities apie vieną valandą.

Detroito visuomenė kviečiama šio dokumentalinio filmo pasižiūrėti.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAUJA LLKS VADOVYBĖ

Korespondenciniu būdu išrinkta nauja Lietuvos Laisvės Kovotojų Valdyba ir Kontrolės Komisija. Į valdybą išrinkti: Matas Naujokas, Jonas Jurkūnas, Aleksas Siliūnas, Jonas Mildažis ir Antanas Šantaras, dauguma jų buvo ir ligšiol valdyboje. Į revizijos komisiją išrinkti — Antanas Juodvalkis, Vytautas Dargis ir Albinas Stiklakis. Rinkimus pravedė LLKS Chicago padalinio susirinkime išrinktoji nominacijų ir rinkiminė komisija: Vytautas Poderys, Juozas Šlažus ir Alfąs J. Simonaitytis.

LAISVĖS KOVOTOJŲ SUSIRINKIMAS

Svarbiems organizaciniams klausimams aptarti, o taip pat naujai išrinktajai Sąjungos Valdybai pareigas perimti, šaukiamas LLKS Chicago skyriaus susirinkimas, 2548 West 69 Street (Gintaro svetainėje), gegužės 16 d., sekmadienį, pradžia 3 val. p. p.

• **Anatolijų Grišoną**, Lietuvos Chargé d'Affaires a. i. Urugvajuje pasiuntinybės sekretorių, Lietuvos Diplomatijos šefas pakėlė pasiuntinybės patarėju.

• **Min. S. Lozoraitis**, Pavergtųjų Europos Tautų Asamblėjos kviečiamas, dalyvauja tos organizacijos delegacijoje, kuri seka Europos Tarybos Strasburgo eigą. Iš Strasburgo Lozoraitis nuvažiuos į Paryžių tenykštės pasiuntinybės reikalais.

LB TARYBOS SESIJA

Gegužės 22 ir 23 dienomis Philadelphiaje (Benjamin Franklin viešbutyje), šaukiama JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesija. Sesija atidaroma šeštadienį, gegužės 22 d., 10 val. ryte. Pagrindiniais klausimais darbotvarkėje įrašyta veiksmingos akcijos aptarimas šių metų laikotarpį, Lietuvos okupacijos skaudus dvidešimtpenkmetis, referuoja V. Sidzikauskas, VLIKo pirmininkas ir LB Tarybos narys, tolimesnės LB ateities planai, ref. dr. A. Klimas, CV ir pagrindinių LB institucijų pranešimai.

Sesijon atvyksta ir mūsų visuomeninio bei politinio gyvenimo vadovai. Svečiais kviečiami visi lietuviai.

• **Pasaulinės mugės New Yorko pavidlyne** šį sekmadienį, gegužės 16 d. įvyks Queens County Day programa. Dalį tos programos atlikti yra pakviestas kanklininkų būrelis Vaidilutė. Penkiolikos minučių lietuviškų liaudies dainų pyne būrelis atliks 5 val. vakare. Lietuviai kviečiami užsukti tuo laiku į New Yorko pavidlyną ir pasiklausti kanklininkų išpildomų gražiųjų mūsų liaudies dainų. Būreliui vadovauja T. Dzikiėnė.

KALBĖS LIETUVOS GENERALINIS KONSULAS VYTAUTAS STASINSKAS

Lietuvos laisvės kovų su kakties minėjime, kuris įvyks lietuvių parapijos sa-

lėje, Adams St., New York Avenue, Newark, sekmadienį, birželio 6 dieną. 10:30 val. lietuvių parapijos bažnyčioje pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės ir vainiko padėjimas prie lietuviško kryžiaus.

12 val. parapijos salėje paskaita ir pietūs.

Šiandien mūsų visų didžiausias tikslas kovoti dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo. Šią progą mes turime susitelkę visi protestuoti laisvam pasauliui dėl padarytos mums skriaudos — Lietuvos užgrobimo ir mūsų žmonių išžudymo. Šį protestą pareikšime vieningai dalyvaudami.

Minėjamą rengia ir visus nuoširdžiai kviečia JAV LB Newarko apylinkės valdyba. **A. S. Trečiokas**

OPERETĖS CHORO KONCERTAS

Maloniai kviečiame atsilankyti į Brooklyno Operetės Choro metinį koncertą.

Koncertas įvyks gegužės 15 d., 7 v. v., Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyn, N. Y.

Programoje dalyvaus solistė Daiva Mongirdaitė, kuri su choru dainuos ištraukas iš operos "I Lituanai". Taip pat dalyvaus aktorius Vitalis Žukauskas. Akomponuos Aldona Kepalaitė. Gros Butrimo orkestras. Veiks bufetas su užkandžiais. Įėjimo auka 2 dol.

Operetės Choro Valdyba

• **J. Šatorius**, Dirvos specialus korespondentas Brazilijoje, ilgesniam laikui išvyksta kelionei po kitas P. Amerikos valstybes.

• **Juozas Karasiejus**, iš Toronto, užsiregistravo į lietuvių tautinių šokių grupių vadovų-mokytojų kursus. Kursai prasidės š. m. birželio mėn. 13 dieną Dainavos stovyklavietėje ir tęsis dvi savaites. Pagal Karasiejaus pranešimą, iš Kanados kursuose dalyvaus nemažiau kaip penki asmenys.

Norintieji kursus lankyti, prašoma registruotis JAV LB Centro valdybos sekretoriaus adresu: Kostas Januška, 2646 West 71 St., Chicago, Illinois 60629.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PAVERGTŲJŲ SEIMAS PAMINĖJO ANTROJO PASAULINIO KARO PABAIGĄ

Gegužės 7 savo specialiaame posėdyje Pavergtųjų Seimas paminėjo antrojo pasaulinio karo pabaigos 20 metų sukaktį. Ta progą priimtame savo atsišaukime į laisvąjį pasaulį Seimas prašo: "Padėti komunizmo jungą užkartoms Europos tautoms atgauti savo valstybinę nepriklausomybę, savo žmogiškąsias teises ir pagrindines laisves".

Posėdis taip pat priėmė sveikinimo telegramą Prezidentui Johnson dėl jo politikos ginant laisvę ir užkardant komunistų kėslus Azijoje ir Pietų Amerikoje. "Pone Prezidente, jeigu jūs šiomis dienomis galėtumėt skaityti pavergtųjų tautų mintis ir širdis, Jūs rastumėte jas kupinas tikėjimo į Ameriką ir vilties į savo

Dirvos novelės konkurso mėcenatas Simas Kašelionis (kairėje) įteikia premiją 250 dolerių Dirvos vyr. redaktoriui J. Čiuberkiui, perduoti į balių negalėjusiai laureatui Andriui Mironui. Viduryje stovi Vilties draugijos vicepirmininkas Kazimieras Pocius, pravedęs premijos įteikimo iškilmes.

V.A. Račkausko nuotrauka

Dirva Chicagoje

Dirvos novelės premijos įteikimo iškilmės įvyko gegužės 8 d. Chicagoje, B. Pakšto salėje.

Šį kartą rengėjai, vadovaujant K. Pociui, sutarė programą, kuri ir taip sutrumpėjo, premijos laureatui A. Mironui į iškilmės neatvykus.

Iškilmų vadovas K. Pocius, pasidžiaugęs turimu beletristinės kūrybos ska-

pačių prisikėlimą laisvų žmonių ir laisvų tautų bendruomenės nariais".

SIEKIA JUNGTINĖSE TAUTOSE IŠKELTI LIETUVOS BYLĄ

Gegužės 6 Pavergtųjų Seimas savo padėkoje Jungtinių Valstybių Ambasadoriui Jungtinėse Tautose Adlai E. Stevensonui už jo dėmesio vertus pareiškimus balandžio 26 Jungtinių Tautų nusiginklavimo komisijoje ir gegužės 3 Saugumo Taryboje tarp kita ko rašo: "Tebūna leista pareikšti viltį, kad netrukus ateis diena, kai Jūs, Pone Ambasadoriau, panaudosite savo nepalankiamus gabumus Jungtinėms Tautoms pateikti apsisprendimo teisės paneigimą Centro ir Rytų Europos tautoms. Šiokią akciją geriausiai pradėti teisiškai aiškiai ir paprasta Estijos, Latvijos ir Lietuvos byla". **ELTA**

tintoju-mecenatu, gausiai į tai atsiliepiantiesiems autorius ir kūrybą remiančiais, pakvietė trumpu žodžiu pasisakyti mėcenatą J. Kašelionį. Mecenato premiją priėmė ir autorius sveikino žodį perskaitė Dirvos redaktorius J. Čiuberkis, kartu padėkojęs visiems prie to gražaus vakaro ir konkurso prisidėjusiems.

Ta progą ir ALT S-gos Chicago skyriaus pirmininkas Orentas patvirtino skyriaus įnašą Vilties draugijai (100 dol.). Premijuotos novelės ištrauką perskaitė akt. Eglė Vilutienė.

Koncertinėje programos dalyje susirgusią Nataliją Aukštuolienę labai nuoširdžiu ir nuotaikoms priderintu būdu pavadavo jos sesutė sol. Prudencija Bičkienė, padainavusi šulco "Pavasarij". "Mielas mano tėveli" iš op. Scicci ir "Natai kas". Publikai prašant, solistė padainavo dar ariją iš Puccini op. Bohema.

Akomponavo A. Kalvaitis. Dirvos novelės konkurso vakarą savo atsilankymu pagerbė Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis su ponia, PLB valdybos pirm. J. Bačiūnas su ponia, inž. Eug. Bartkus su ponia (simpatyngai ir sėkmingai padalinusiais svečiams rožes), p.p. Jurkūnai, dr. Kriaučeliūnai, gen. Vl. Mieželis, plk. A. Reklaitis, Korp. Neo-Lithuania pirm. inž. V. Mažeika, prof. Z. Rekašius su ponia,

R. Mieželis su ponia ir visa eilė kitų malonių (dėl šių eilučių rašančio kaltės neišvardintų) asmenų, malonių Dirvos bičiulių ir bendradarbių, užpildžiusių salę ir nuotaikingai praleidusių prasmingą vakarą.

Vakaras pasisekė dėka darbščios ir darniai veikiančios rengimo komisijos, kuriai vadovavo K. Pocius. Vilties draugijos ir Dirvos redakcijos padėka priklauso visiems prie šio vakaro pasisekimo prisidėjusiems — maloniems svečiams, rengimo komisijai (K. Pocius, B. Paplėnienė, p.p. Matučiai, J. Žemaitis, K. Ramonas, p. V. Orentienė ir K. Rožanskas).

Tvirtai savo pažadų besilaikęs mėcenatas J. Kašelionis, programos dalyviai sol. Pr. Bičkienė, E. Vilutienė ir A. Kalvaitis buvo verti šimtų rožių ir tiek pat padėkos žodžių.

Ne kartą jau buvome Dirvoje minėję, kad tai buvo jau tradicija virtęs vakaras. O tie vakarai praeina su dideliu pasisekimu todėl, kad jų tikslas ne eilinis, o dalis žiedų, anot laureato A. Mirono, pinamų į kuklų, bet gražų ir garbingą kultūrinį vainiką. Savo padėkos žodyje A. Mironas džiaugėsi galėjęs į tą vainiką įpinti savo "kuklų, žalią ir nedrąsų kūrybos lapelį".

Svarbu, kad piname vainiką. Kad ir kuklų. Nėpyne — nesusilauksime gražių žiedų. Dirvos gyvenime tai buvo dar vienu tų gražių bendradarbiavimo žiedų. **(p.m.)**

Dirvos baliuje meninę programą išpildžiusi solistė Prudencija Bičkienė, novelės ištrauką skaitė aktorė Eglė Vilutienė ir dėl persiūlydymo negalėjusi dainuoti, bet baliuje mieliai dalyvavusi, solistė Natalija Aukštuolienė.

V.A. Račkausko nuotrauka

Šių metų gegužės mėn. 23 d., sekmadienį, 1 val. p. p.

įvyks Chicago Apygardos lituanistinių mokyklų

MOKSLEIVIŲ PAVASARIO ŠVENTĖ.

PROGRAMOJE TAUTINIAI ŠOKIAI IR DAINOS.

PO PROGRAMOS ĮVAIRIOS SPORTO VARŽYBOS.

ŠVENTĖ RUOŠIA LB CHICAGO APYGARDOS VALDYBA

Bučo sodyboje, Willow Springs, Ill.